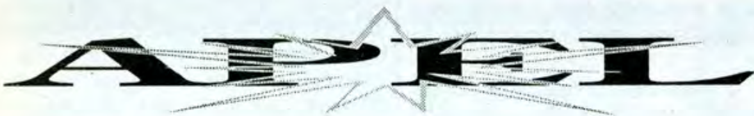
PROGRAM TV NA TYDZIEŃ

Sytuacja w Rosji - Laura Michajlik ✱ W obronie honoru żołnierskiego - Józef .Dziurbejko ✱ Forum prasy - Jerzy Waszkiewicz ✱ Ludność polska na Ziemi Białoruskiej - Piotr Eberhardt ✱Akwarium - Wiktor Suworow ✱ Informacja z życia ZPB

Głos znad Niemna

Pismo Związku Polaków na Białorusi ● Rok wydania IV ● 11-17 października 1993 r. ● nr 41 (75)

Do czytelników, prezesów oddziałów, działaczy Związku, nauczycieli języka polskiego i wszystkich sympatyków naszego pisma.

Zarząd Główny Związku Polaków na Białorusi i redakcja tygodnika "Głos znad Niemna" zwraca się z gorącym apelem o prenumeratę i wsparcie naszej gazety.

Jesteśmy jedynym i najtańszym tygodnikiem polskim na Białorusi. Staramy się sprostać życzeniom naszych czytelników. Jesteśmy otwarci na Wasze uwagi i krytykę, usiłujemy zaspokoić dążenia i uwzględnić tematykę dotyczącą wszystkich grup społecznych. Pragniemy dotrzeć do wszystkich środowisk polonijnych na Białorusi, dlatego prosimy o rozpropagowanie naszej gazety wśród swoich bliskich i znajomych, także wśród Polaków, którzy dotychczas nie byli czytelnikami.

Gazetę można zaprenumerować w każdym urzędzie pocztowym na terenie kraju.

Nasz indeks 63863
Cena prenumeraty na I kw. 1994 r. wynosi 630 rubli.

Drodzy Rodacy!

Pamiętajcie!, że utrzymanie i rozwój polskiej kultury, języka i świadomości narodowej zależy od Was, a wiedzę na ten temat możecie czerpać z naszej gazety.

Prezes ZPB
Redaktor Naczelny

W OBRONIE HONORU ŻOŁNIERSKIEGO

W dniu 25-26 września w małej sali Teatru Obwodowego w Grodnie obradował I Zjazd Kombatantów Polskich i Żołnierzy Armii Krajowej. Oprócz delegatów w obradach Zjazdu udział wzięli goście z Białorusi i Polski. Przed rozpoczęciem obrad, przed zebranymi wystąpił chór "Echo Grodna", prezentując polskie piosenki żołnierskie.

Wśród 41 delegatów Zjazdu 35 osób stanowili byli żołnierze AK. Długą i pełną cierpień była ich droga na ten Zjazd. Po zakończeniu drugiej wojny światowej w ciągu prawie półwiecza towarzyszyły im prześladowania. Żyli przez te lata w milczeniu i zapomnieniu, święcie wierząc, że może kiedyś nastąpi ta wymarzona chwila, gdy będą mogli otwarcie zebrać się we własnym gronie by omówić swoje sprawy, uczciwie sobie podać dłonie i spojrzeć w oczy...

Nie wszyscy doczekali tej chwili, zbyt długim było to oczekiwanie... Minutą ciszy uczczono pamięć tych, co polegli na polach bitewnych, zmarli w łagrach lub odeszli z tego świata na zawsze, w czasie pokoju.

Obrady Zjazdu

Obrady Zjazdu zagaił wiceprezes ZPB Tadeusz Malewicz podkreślając, że żołnierz polski walczył na wszystkich frontach drugiej wojny światowej od pierwszego do ostatniego jej dnia, wnosząc swój wkład w pokonanie największego wroga ludzkości jakim był faszyzm. Co dostał w zamian? poniewierkę i krzywdy, łzy i cierpienia, chłód i niejednokrotnie śmierć. Doznał niesprawiedliwości od państwa, w którym przyszło mu żyć po wojnie. Szczególnie dotknęło to żołnierzy podziemnego państwa polskiego - Armii Krajowej.

Ciąg dalszy na str.5

Sytuacja w Rosji

Ten tydzień minął pod znakiem tragicznych wydarzeń w Moskwie, które trzymały w napięciu ludzi na całym świecie i zostały określone przez prasę jako "krwawy finał przeciągniętego komunistycznego farsu".

Mimo gorących apeli Rosyjskiej Cerkwi Prawosławnej, która od początku konfliktu pomiędzy prezydentem Jelcynem a parlamentem, występowała w roli mediatora, na ulicach Moskwy pola-

ODEZWA
I Zjazdu żołnierzy AK do Rady Najwyższej RB

1 września 1939 roku faszystowskie Niemcy rozpoczęły agresję przeciwko Polsce, a 17 września do tej agresji dołączył się Związek Radziecki. Okupacja terytorium Państwa Polskiego nie przekreśliła jednakże istnienia Państwa Polskiego, jego Rządu i jego Sił Zbrojnych.

Okrutny terror, rozpętany przez obu agresorów w celu zdławienia wszelkiego oporu nie złamał woli Narodu Polskiego do walki o wolność własną i wolność swojej Ojczyzny.

Armia Krajowa, która powstała ze Związku Walki Zbrojnej, stała się częścią składową Sił Zbrojnych Państwa Polskiego, działającą na terenach okupowanych.

Działająca w podziemiu Armia Krajowa stała się Armią jednego z państw koalicji antyhitlerowskiej jeszcze wtedy, gdy Armia Czerwona była Armią, jednego z państw, wchodzących w skład koalicji antyhitlerowskiej.

Wkład Armii Krajowej do walki z niemiecko-faszystowskim zaborcą jest oczywisty.

Nie budzi wątpliwości także i chęć pododdziałów AK do współpracy z oddziałami partyzanckimi i jednostkami Czerwonej Armii, nie bacząc na doświadczenie z lat 1939-41.

Jednakże przy ocenie jej działalności zadecydował nie ten wkład, lecz polityczne i ideologiczne kryteria, leżące u podstaw państwa, które nie wytrzymało próby czasu. Właśnie ta wroga człowiekowi, a szczególnie Polakom ideologia i polityka, dyktowały zniszczenie Armii Krajowej oraz zastosowanie okrutnego terroru wobec ludności cywilnej, związanej z AK.

Dzisiaj żołnierze Armii Krajowej, którzy walczyli przeciwko wspólnemu wrogowi nie zostali zrehabilitowani, noszą nadal piętno przestępców, nie otrzymali odszkodowania za skonfiskowane mienie i kompensaty za lata spędzone w więzieniach, łagrach i na zesłaniu; lata tam spędzone nie są im włączone do stażu pracy.

Dominują nad tym wszystkim motywy polityczne, natomiast sformułowania o treści kryminalnej i wyrokach sądowych były jedynie przykrywką by usprawiedliwić taki stan rzeczy.

Nie może trwać nadal dyskryminacja żołnierzy Armii Krajowej, wynikająca z motywów politycznych.

My, delegaci I Zjazdu Żołnierzy Armii Krajowej na Białorusi, zwracamy się do Najwyższego Organu władzy w Republice - Rady Rajwyższej Republiki Białoruś z prośbą o przyznanie żołnierzom Armii Krajowej statusu Kombatantów II wojny światowej, jako żołnierzom armii jednego z państwa koalicji antyhitlerowskiej. Odmowa przyznania statusu kombatantów II wojny światowej żołnierzom Armii Krajowej powinna być uzasadniona ponownym rozpatrzenie spraw sądowych, na podstawie których zostali oni swego czasu osądzeni.

Orzeczenia sądowe, ogłoszone w wyniku powtórnego przewodu sądowego nie mogą być uzasadnione mechanicznym powtarzaniem sformułowań w swej większości nie odpowiadających prawdziwemu stanowi rzeczy.

Prosimy także o utworzenie międzypaństwowej białorusko-polskiej komisji do wprowadzenia niezbędnych zmian w historiografii i podręcznikach historii.

Wyrażamy nadzieję na pozytywne rozstrzygnięcie podjętego przez nas problemu już w 1993 roku.

Odezwa została przyjęta na I Zjeździe Żołnierzy Armii Krajowej w Grodnie dnia 25 września 1993 r.

FORUM PRASY

W dniach 7-13 września 1993 roku Tarnów gościł uczestników Światowego Forum Prasy Polonijnej - Tarnów' 93. Spotkanie tego typu odbyło się w Polsce po raz pierwszy, a już zupełne novum stanowiło to, że z inicjatywą organizowanego spotkania prasy polonijnej o takiej randze wystąpiło miasto tradycyjnie pozostające w cieniu swego wielkiego sąsiada - Krakowa, wyprzedzając również pod tym względem inne ośrodki kulturalne i dziennikarskie. Organizatorzy nie ukrywali zresztą, że chodzi im o promocję Tarnowa przez takie właśnie skupienie czynników, wyrażających opinię polską w świecie. W Forum tym udział wzięło około 100 dziennikarzy z 19 krajów świata, reprezentujących massmedia środowisk polonijnych poza granicami Polski. Wśród nich m.in. przedstawiciele Wielkiej Brytanii, USA , Kanady , Niemiec , Szwecji , Rumunii , Czech ,Francji, Izraela, Rosji, Łotwy. Najwięcej dziennikarzy przyjechało z Litwy i Ukrainy, a i nasza ośmioosobowa grupa nie należała do najmniejszych. Cała impreza została potraktowana przez organizatorów dość szeroko i miała służyć nawiązaniu stałych kontaktów redakcji polonijnych, zagranicznych i krajowych. W tym celu na Forum akredytowano czterdziestu dziennikarzy prasy lokalnej z całej Polski. Patronat nad Forum objęły Ministerstwo Kultury i Sztuki, Wojewoda Tarnowski i Prezydent miasta Tarnowa. Otwarcia dokonał Wicepremier Paweł Łączkowski, a na spotkaniu inauguracyjnym

Ratusz w Tarnowie

wystąpili Wiceminister Kultury i Sztuki Michał Jagiełło, Biskup Tarnowski Józef Życiński oraz gospodarz - prezydent miasta Mieczysław

Ciąg dalszy na str.5

TELEGRAM

Z okazji Zjazdu Kombatantów i Żołnierzy Armii Krajowej - koledzy z Okręgu AK Białystok przesyłają serdeczne pozdrowienia, życząc owocnych obrad.

Zarząd Okręgu

❒ W Mińsku odbyła się druga konferecja ministrów oświaty państw Wspólnoty. Omówiono zagadnienia związane z zabezpieczeniem potrzeb grup etnicznych i językowych oraz kwestie dotyczące uzgodnienia państwowych standartów oświatowych i dokumentacji.

❒ 26 września na warszawskim Służewcu odsłonięto pomnik męczennikom terroru komunistycznego. W kazaniu prymas Polski Józef Glemp nawiązał do symboliki pomnika: "Nie robimy tego, aby grzebać się w naszej przeszłości, ale aby utrwalić to co było prawdą, co zostało w krzywdzący sposób zatajone".

❒ Rada Ministrów Białorusi zniosła bariery celne na towary eksportowane do Rosji.

❒ Mołdowa stopniowo wprowadza własne pieniądze. W obiegu znalazły się banknoty o nominale 5 lejów.

❒ Średnia płaca za okres styczeń-sierpień 1993r. wyniosła 30 644 ruble. W lipcu wysokość średniej płacy stanowiła 44 234 ruble, w sierpniu 58 041 rb.

❒ Na bazarach w S. - Petersburgu pojawiły się w sprzedaży łapcie w cenie 1200-1400 rb.

❒ W Grodnie obradowała międzynarodowa konferencja esperantystów.

❒ W Mińsku otwarto już trzecią z kolei republikańską wystawę książki białoruskiej.

❒ W bieżącym roku Grodzieński Instytut Medyczny obchodzi swoje 35-lecie.

❒ Na Międzynarodowej Olimpiadzie Matematycznej w Stambule uczeń szkoły-liceum Nr. 1 w Grodnie Stanisław Sobolewski zdobył srebrny medal.

❒ Na kontach oszczędnościowych ludność republiki trzyma 507 mld. rubli. Oprócz tego konta przedsiębiorstw i osób prywatnych wynoszą 2780 mln dolarów.

❒ Troje jeńców byłej Armii Radzieckiej przebywających obecnie w Afganistanie odmówiło powrotu do kraju z motywów religijnych.

❒ Parlament Azerbajdżanu większością głosów podjął decyzję o przyłączeniu się do Wspólnoty Niepodległych Państw.

❒ Międzynarodowy Bank udzielił kredyty dla Kazachstanu w wysokości 180 mln. dolarów.

❒ Niedawno w Moskwie obradował tzw. Kongeres Narodów ZSRR, zwołany z inicjatywy RKP i innych partii komunistycznych krajów byłego Związku Radzieckiego. W manifeście uczestnicy Kongresu nawołują do odrodzenia ZSRR, jego sił zbrojnych, rządu i parlamentu, organów planowania oraz organów bezpieczeństwa. W obradach udział wzięli m.in. A. Łukjanow, A. Makaszow, W. Anpiłow. Nie zabrakło delegatów Białorusi - ok. 150 osób. Jak oświadczył na kongresie W. Czykin (PKB) - przedstawiciele Komunistycznej Partii Białorusi obecnie stoją na czele 28 Rad miejskich i rejonowych.

Zostań z Bogiem!

Jeżeli chcesz poznać prawdę o Bogu, pogłębić swoją wiarę i wiedzę religijną zgłoś się do Instytutu Katechetycznego w Grodnie. Instytut Katechetyczny Diecezji Grodzieńskiej rekrutuje kandydatów na pierwszy rok studiów. Zgłoszenia przyjmowane są do 15 października 1993 r. Szczegółowej informacji o naszej uczelni można zasięgnąć w Kurii Diecezjalnej: Grodno, pl. Sowiecki, 4. **tel. 44-10-45.**

Sytuacja w Rosji

Ciąg dalszy ze str.1

la się krew. Siły popierające Chasbułatowa i Ruckoja, które zostały określone przez rosyjski rząd, jako "przestępcze, bandyckie elementy" 3 października użyły przemocy, dokonując napadu na oddziały OMON w pobliżu parlamentu oraz ataku na stacje radia i telewizji w Ostankino.

Brutalne sceny, które rozegrały się na ulicach Moskwy, liczne ofiary wśród ludzi cywilnych, spowodowane ogniem snajperów, ostrzeliwujących ulice i budynki redakcji prasy demokratycznej, świadczą o tym jaką cenę byli gotowi płacić politycy z Białego Domu o prawo do władzy.

Zachód nie oczekiwał tak gwałtownej eskalacji przemocy, albowiem kierownictwo tych krajów wierzyło zapewnieniom prezydenta Jelcyna o całkowitym kontrolowaniu sytuacji. Jak wyraził się jeden z rosyjskich publicystów: "Rząd na tyle długo bawił się w demokrację, że opozycja zaczęła się bawić w krwawą dyktaturę".

Prezydent USA Klinton jako jeden z pierwszych wypowiedział swe zdecydowane poparcie prezydentowi Jelcynowi, oskarżając puczystów o sprowokowanie eskalacji przemocy. Podobne stanowisko zajęli liderzy wszystkich rozwiniętych krajów świata. Premier Wielkiej Brytanii Major powiedział:, iż "ci, którzy dokonali ataku w Moskwie, nie mają żadnego szacunku dla demokratycznych metod postępowania". Sekretarz Generalny NATO Manfred Worner zwrócił uwagę na to, jak niestabilna i niepewna jest sytuacja na świecie po ukończeniu "zimnej wojny".

Bezwarunkowe poparcie rządowi rosyjskiemu okazali prezydent Polski Lech Wałęsa oraz m.in. rządy Ukrainy i Białorusi.

Przewodniczący Rady Najwyższej RB Stanisław Szuszkiewicz powiedział, że stanowisko Jelcyna jest właściwe i zasługuje na szacunek. Podkreślił również iż "trzeba iść w takim kierunku, by nic podobnego nie dało się we znaki na Białorusi". Zgodnie z jego oświadczeniem na konferencji prasowej w Mińsku, Rada Najwyższa czyni przygotowania do przedwczesnych wyborów, zgodnie z nową ordynacją wyborczą.

W ciągu nocy z 3 na 4 października bojownicy Chasbułatowa i Ruckoja staczali walki z wojskami rządowymi na ulicach Moskwy. Było słychać nawoływania o szturm Kremla. Wicepremier Rosji Jegor Gajdar zwrocił się z apelem do mieszkańców miasta o przyjście pod budynek Rady Moskwy by okazać poparcie prezydentowi Jelcynowi.

4 października, nad ranem, po nieudanych negocjacjach z liderami osadzanego w Białym Domu parlamentu, prezydent Jelcyn dał rozkaz o odblokowanie wszystkich obiektów zajętych przez elementy przestępcze.

O 5-tej nad ranem zaczął się szturm Białego Domu. Uczestniczyły w nim czołgi Gwardyjskiej Tamańskiej Dywizji Pancernej, które prowadziły ogień z dział. Oczyszczenia przedpola dokonywały formacje dywizji Wojsk Wewnętrznych im. Dzierżyńskiego i pułk Powietrzno-Desantowy z Tulskiej Dywizji PD.

W połowie dnia sytuacja wokół gmachu nieco stabilizowała się. Wojsko zajęło niższe kondygnacje płonącego gmachu, natomiast górne piętra broniło do końca około 200 bojowników. Kilkudziesięciu z nich wydastało się z Białego Domu i stacżało walki na ulicach Moskwy, ostrzeliwując przechodniów z dachów i dokonując m.in. napadu na redakcje gazety "Moskowskij Komsomolec".

Około godziny 17 obrońcy Białego Domu zaczęli kapitulować. Większość osób cywilnych, którzy wychodzili dobrowolnie bez broni była puszczana wolno.

Chasbułatow, Ruckoj, generałowie-puczyści z Makaszowym na czele oraz ministrowie dublerzy, mianowani przez zjazd deputowanych, zostali wyprowadzeni z gmachu przez oficerów grupy operacyjnej "Alfa" i osadzeni w więzieniu moskiewskim Lefortowo.

Zgodnie z dekretem prezydenta, w Moskwie wprowadzony został stan nadzwyczajny. Od 5 października zamknięto redakcje gazet o kierunku prokomunistycznym i faszystowsko-szowinistycznym: "Dzień", "Prawda", "Trybuna Robotnicza", i in. Delegalizowano również opozycyjne ugrupowania takie jak; "Rosyjska Partia Komunistyczna", "Rosyjski Związek Młodzieży Komunistycznej", "Front Ocalenia Narodowego" i in.

Jak podają agencje prasowe, opierając się na informacje komendanta strefy nadzwyczajnej, w walkach po stronie Chasbułatowa i Ruckoja brało udział około 80 ugrupowań o charakterze nazistowskim i socjal-nazistowskim. Dopiero po krwawych wydarzeniach w Moskwie ujawniło się też powiązanie rosyjskiego parlamentu z terrorystycznymi oddziałami, które działały w Abchazji, Przydniestrzu i republikach nadbałtyckich.

Po 5 października sytuacja w Moskwie powoli się stabilizowała, ale nie można jej określić jako spokojna.

Nadal w mieście znajdują się ludzie z bronią, którym udało się wymknąć z płonącego gmachu Białego Domu. Jedna z takich grup zaatakowała w nocy z 4 na 5 października budynek ITAR - TASS, inne ostrzeliwały strażaków, którzy gasili pożar w Białym Domu.

Zgodnie z informacją rządu Rosji 53 proc. Rad regionalnych zadeklarowało poparcie prezydenta, negatywny stosunek wyraziło 10 proc., tyle samo nie zechciało się wypowiedzeć, 25 proc zajęło neutralne stanowisko.

Dane te mają istotne znaczenie przed zapowiedzianymi już obradami Rady Federacji. Od jej stanowiska będzie zależał los przeprowadzanych w Rosji reform.

W tej chwili Rosja przystąpiła do tradycyjnej dla niej formy rządzenia. Tym razem jest to "demokratyczna dyktatura," a jak daleko od niej do prawdziwej demokracji pokaże czas.

Laura Michajlik

Po wyborach

W Polsce toczą się rozmowy o przyszłej współpracy parlamentarnej pomiędzy liderami ugrupowań, które uzyskały większość podczas ostatnich wyborów.

Ostatnio doszło do prób zjednoczenia Unii Demokratycznej i Kongresu Liberalno-Demokratycznego, celem utworzenia nowej partii. Jak oświadczyło kierownictwo UD, jednoczy ich z KLD wspólny program i wspólny elektorat.

Liderzy SLD i PSL rozważają skład i program przyszłego rządu. Mówiąc o priorytetach tego rządu, główny ekspert do spraw ekonomii SLD Józef Oleksy, zaznaczył następujące preferencje:

1. Popieranie wzrostu eksportu i pobudzanie inwestycji w budownictwie mieszkaniowym.

2. Ułatwienie dostępu do kredytu dla małych przedsiębiorstw, rozwijających produkcje i tworzenie nowych miejsc pracy.

3. Wsparcie dla przedsiębiorstw, obsługujących rolnictwo i stabilizujących rynek żywnościowy.

4. Zahamowanie spadku wydatków na oświatę, kulturę, służbę zdrowia i oddłużenie sfery budżetowej.

5. Restrukturyzacja górnictwa i przemysłu zbrojeniowego.

6. Zwiększenie pomocy dla najbiedniejszych.

Jeżeli w przyszłorocznym budżecie zabrakłoby pieniędzy na najpilniejsze potrzeby, to zdaniem przedstawicieli SLD - PSL, dopuszczalna jest możliwość niewielkiego wzrostu deficytu.

L. M.

Pod parasol NATO

Wbrew temu, co powiedział prezydent Rosji podczas pobytu w Warszawie, a m.in.,że wejście Polski do NATO nie narusza interesów Rosji, dyplomacja rosyjska próbuje zablokować przyjęcie Polski, Czech i Węgier do paktu. Rosja wciąż powtarza, że w ciągu najbliższych lat na tyle umocni swoje wpływy we WNP i wogóle, iż będzie mogła storpedować każdą próbę rozszerzania paktu na Wschód.

Wiadomo, że wejście Polski do NATO najbardziej popierają Niemcy, z inicjatywy których pakt będzie rozpatrywał możliwość udzielenie. Polsce, Węgrom i Czechom gwarancji bezpieczeństwa podczas styczniowego spotkania na szczycie. Zarówno obecna rosyjska kampania jak i głosy polityków z obozu SLD - PSL, dystansujących się od NATO, z pewnością nie ułatwiają Polsce dostania się pod parasol ochronny tego bloku.

Danuta Wasilewska

Czy będzie paliwo?

Rada Ministrów przyjęła Uchwałę "O doskonaleniu importu i przeróbki ropy naftowej oraz realizacji jej przetworów w Republice Białoruś", która zakłada, że z dn. 1 października b.r. wszystkie jednostki gospodarcze, niezależnie od form własności, uzyskują prawo handlu hurtowego i detalicznego ropą i paliwami płynnymi bez licencji i bez ponownej rejestracji dokumentacji założycielskiej. Sprzedaż ropy i jej przetworów będzie się odbywać po cenach wolnorynkowych, lecz nie wyższych od cen światowych. Import i eksport paliwa będzie niograniczony pod warunkiem, że nie będzie to sprzeczne z umowami międzynarodowymi i międzyrządowymi.

Jednocześnie Rada Ministrów zawiadomiła, że w wyniku szeregu przyczyn w sierpniu-wrześniu w republice powstał deficyt paliw w wysokości 150 tys. ton. Nie bacząc na trudności finansowe udało się rozładować tą napiętą sytuację. Na pilne prace w rolnictwie z rezerw państwowych dostarczono 100 tys. ton paliw. Ministerstwo Rolnictwa i Artykułów Spożywczych otrzymało dodatkowo 10 mln USD na zakup 50 tys. ton paliwa. Na pokrycie długów i wznowienie dostaw gazu ziemnego z Rosji przeznaczono 47 mln USD.

Dla zapewnienia stabilności w gospodarce paliwowej w okresie jesienno-zimowym rząd przeznaczył 40 mld rubli z kredytu państwowego uzyskanego od Rosji. Podpisano umowę o dostawach 1 mln ton mazutu.

W wyniku intensywnych działań Rządu dług wobec Rosji za dostawy paliw płynnych i gazu zmniejszył się o 135 mld rubli rosyjskich.

Potrzeby gospodarki republiki na wrzesień-grudzień są oceniane na 583 mld. rubli.

Do nauczycieli języka polskiego

KLASA II /4 godziny tygodniowo/
Początkowe czytanie i pisanie
0kres przedelementarzowy

Sprawdzenie umiejętności uczniów / wyjaśnia się kto czyta,kto zna poszczególne litery, poprawność wymowy dzieci/. Wyodrębnianie w wypowiedziach, w tekście, w zdaniach wyrazów, podział wyrazów na sylaby i samogłoski i spółgłoski Głoska i jej prawidłowe wymawianie, korekcja braków wymowy. Miękkie i twarde spółgłoski, ich wymowa, rozróżnianie ich według artykulacji.

0kres elementarzowy

Zapoznanie z literami. Formowanie początkowego czytania. Uczenie czytania sylabami wyrazów jednosylabowych i dwusylabowych, potem i trzysylabowych. Zapoznanie ze wszystkimi literami alfabetu. Pogłębianie umiejętności czytania sylabami, wdrażanie do czytania całymi wyrazami. Słuchanie wzorowego czytania nauczyciela. Czytanie jednostkowe i zbiorowe, głośne i ciche tekstów z elementarza. Omawianie treści czytanych tekstów. Uczenie się na pamięć 3-5 krótkich wierszyków /w ciągu całego roku/, wygłaszanie wierszy z pamięci z intonacją zgodną z treścią utworu.

Kształtowanie mowy. Płynnie, poprawnie, wyraziście czytać głośno łatwe teksty. Prawidłowo akcentowanie, prawidłowa intonacja zdań oznajmujących, pytających i wykrzyknikowych. Należy przyzwyczajać dzieci mówić dość głośno, wolno, wyraziście artykulując wszystkie dźwięki wyrazu, z odpowiednią intonacją i prawidłowym akcentem. Umiejętność odnajdywania z pomocą nauczyciela w tekście nowych i niezrozumiałych wyrazów. Umiejętność opowiadania treści obrazka lub ilustracji w nawiązaniu do tekstu. Umiejętność dobierania nazw do obrazków, wynajdywać i w tekście określone fragmenty /np. urywki związane z ilustracją/. Opowiadanie tekstu według pytań nauczyciela. /W nauce czytania, a także i pisania, szczególne trudności sprawiają dzieciom wyrazy wielosylabowe, wyrazy ze zbiegiem spółgłosek,wyrazy z literami "ó", "ż", oraz z dwuznakami: ch, cz, dz, dź, dż, rz, sz, wyrazy ze zmiękczeniami za pomocą litery "i" oraz kreski. Każdą z tych trudności trzeba pokonywać przez wielokrotne ćwiczenia. Zapoznanie z podstawowymi elementami książki: okładką, grzbietem, stronami książki. Umiejętność oglądania ilustracji i na ich podstawie donyślanie się treści utworu, książki.

Początkowe pisanie

Przygotowawcze ćwiczenia do pisania: obserwacja elementów i liter, przeprowadzanie przygotowawczych ruchów /"pisanie" palcem w powietrzu, na ławce, patyczkiem lub niezatemperowanym końcem ołówka na ławce i in./. Pisanie małych i wielkich liter /o nachyleniu mniej więcej 70/ elementami i zwięźle, w dowolnym tempie i według taktu. Nauka pisania liter i wyazów ze skierowaniem uwagi na poprawne odtwarzanie kształtów liter i ich połączeniu w wyrazie. Pisanie liter. Wielka litera na początku zdania. Kropka w końcu zdania. Pisownia imion i nazwisk ludzi, nazw miast, własny adres. Prawidłowe łączenie liter w wyrazach, pisanie wyrazów i prostych zdań, wpisywanie do wyrazów opuszczonych liter lub sylab/ po uprzednim przygotowaniu uczniów/ pod kierunkien nauczyciela. Pisanie z pamięci nie trudnych wyrazów lub zdań po uprzedniej analizie ich budowy dźwiękowej i literowej, pisanie wyrazów i krótkich łatwych zdań o pisowni zgodnej z brzmieniem bez uprzedniej analizy. Przepisywanie pod kierunkiem nauczyciela wyrazów i krótkich zdań z elementarza i z tablicy, indywidualne i zbiorowe podpisywanie rysunków oraz ilustracji. W końcu roku szkolnego uczniowie klasy II powinni umieć:

- czytać sylabami i wyrazami krótkie i łatwe teksty /w przybliżeniu 20-25 wyrazów na minutę/.
- pisać wszystkie małe i wielkie litery /tempo 10 liter na minutę/;
- przepisywać z tablicy czy podręcznika wyrazy, których wymowa nie odbiega od pisowni;
- pisać z pamięci po uprzedniej analizie nietrudne wyrazy lub zdania o pisowni zgodnej z brzmieniem;
- umieć na pamięć 6-7 krótkich wierszy, wygłaszać z zastosowaniem odpowiedniej intonacji, tempa i pauz.
- zrobić analizę dźwiękową wyrazu, rozróżniać samogłoski i spółgłoski, twarde i miękkie spółgłoski;
- dzielić zdania na wyrazy, wyrazy na sylaby;
- opowiadać utór według pytań nauczyciela;
- wypowiadać się na temat ilustracji w książce, ustalać związki tekstu z ilustracjami oraz doświadczeniami i przeżyciami.

13 października - Honorata Koźmińskiego
15 października - Teresy od Dzieciątka Jezus
16 października - Jadwigi Śląskiej

Założyciel zgromadzeń zakonnych

Jednym z wielkich odnowicieli ducha religijnego w społeczeństwie polskim na przełomie XIX i XX w. był bł. Honorat Koźmiński /1829-1916/, kapucyn. Jego działalność zakonotwórcza, łącznie z oddziaływaniem duszpasterskim,głównie przez konfesjonał, i pracą, publicystyczną, przyczyniły się w dużej mierze do obrony narodu polskiego przed zalewem niewiary, spoganienienia obyczajów i upadku moralnego.

Bóg udzielił o.Koźmińskiemu szczególnej łaski rozeznania "znaków czasu" A przypadło mu żyć w czasach trudnych. Powstania i ich upadki oraz represje ze strony wroga boleśnie rozdzierały duszę narodu.

Kapucyni warszawscy, wspólnie z o.Honoratem, zostali deportowani do miasteczka Zakroczym n. Wisłą, gdzie pozostawali więźniami we własnym klasztorze. Przebywając w tym osobnieniu, o.Honorat długie godziny spędzał przedTabernakulum. Modlił się o miłosierdzie Boże dla Polski i o łaskę rozeznania woli Bożej względem siebie i dusz...

W tym bowiem czasie zaczęły się gromadzić wokół jego konfesjonału liczne rzesze, m.in. chłopców i dziewcząt,pragnących służyć Bogu w życiu zakonnym.Wiedziony natchnieniem Ducha Świętego o. Honorat znajduje rozwiązanie. Zakłada ukryte przed światem i rządem zaborczym zgromadzenie zakonne, oparte na III Regule św.Franciszka. W miarę wzrostu liczby zgłaszających się do jego konfesjonału osób z różnych środowisk, o . Honorat kontaktował ze sobą osoby o podobnych zainteresowaniach,zawodach i pozycji społecznej. Uważał bowiem, iż "wpływ osób tego samego stanu jest skuteczniejszy, niż innych" . Tym sposobem o.Honorat założył 22 zgromadzenia niehabitowe żeńskie i 4 niehabitowe męskie.Warto przypomnieć, żezałożyciel tych licznych rodzin zakonnych był więźniem we własnym klasztorze. Zaborca pozbawił go nawet możliwości głoszenia kazań.

Konfesjonał o.Honorata bywał stale oblężony... Zapaleni ogniem Bożej miłości penitenci o.Koźmińskiego szli w świat z radością i głosili Dobrą Nowinę na roli i w chatach, w zakładach rzemieślniczych, miastach, a także w salonach szlacheckich i arystokratycznych. Wszyscy chowali głęboko w sercu tajemnicę przynależności do wielkiej rodziny fraciszkańskiej, rodziny ewangelicznej,której duchowym Ojcem i Wodzem był o. Honorat Koźmiński.

S. Marianna Dańko

Matka Ubogich

16 października Kościół oddaje cześć św. Jadwidze,głównej Patronce Śląska (1174 -1243). Była ona córką hrabiego Bertolda IV z Andechs w Bawarii i krewną św. Elżbiety Turyńskiej. W 13 roku życia została żoną księcia Henryka Brodatego. Jej synem był Henryk Pobożny, który zginął w bitwie z Tatarami pod Legnicą w 1241 r. Córka Gertruda była przełożoną Klasztoru Cystersek w Trzebnicy, ufundowanego przez św. Jadwigę. W tym klasztorze święta spędziła ostatnie lata swego życia. Kolekta formularza mszalnego o św. Jadwidze podkreśla, że dzięki Bożym natchnieniom Święta "usilnie zabiegała o pokój i pełniła dzieła miłosierdzia". Zaś w nowej własnej prefacji w Mszale Rzymskim dla Diecezji Polskich, Kościół dziękuje Bogu za to, że św. Jadwiga "była niewiastą mężną, roztropną i troskliwą matką ludu. Otwierała hojnie dłonie dla ubogich i brała biednych w opiekę". Biografie Świętej zaznaczają, że dawała ona jałmużny, urządzała kuchnie polowe dla biednych, odwiedzała chorych. Zorganizowała również szpitalik dworski. Fundowała kościoły by wierni poddani jej pieczy mogli gromadzić się w nich na służbę Bożą. W czasie klęsk żywiołowych nadzorowała rozdawanie ziarna, mięsa, soli itp. z magazynów dworskich. Opiekowała się również więźniami, dostarczając im żywność i odzież. Wstawiała się za uwięzionymi lub skazanymi na śmierć. Św. Jadwiga zabiegała również o pokój i porozumienie między ludźmi, Kiedy jej mąż Henryk Brodaty został w 1229 r. uwięziony przez księcia Konrada Mazowieckiego, udała się w daleką podróż do Płocka, by prosić księcia o jego uwolnienie. Prośba jej została spełniona, a między zwaśnionymi zapanował pokój. Siłę do praktykowania czynnej miłości bliźniego czerpała św. Jadwiga z lektury Pisma Św., z udziału w Eucharystii; z rozważania Męki Pańskiej i z czci do Matki Bożej. Księgi Pisma św. były dla niej źródłem wewnętrznej pociechy i pobożności

Papież Klemens IV podczas kanonizacji w 1367 r. wskazywał na św. Jadwigę jako przykład godny naśladowania zwłaszcza w praktykowaniu czynnej miłości bliźniego.

Wzór pokornej służby św. Jadwigi czeka dziś na nowe formy realizacji. Dziś, podobnie jak w jej czasach, mamy obok siebie ludzi chorych i biednych. Więźniów i innych potrzebujących. Z lektury Pisma Świętego i z Eucharystii, z rozważania Męki Pańskiej i z nabożeństwa do Matki Bożej trzeba nam czerpać siłę do tego, abyśmy za przykładem św. Jadwigi "starali się o pokój i zgodę między ludźmi i służyli Bogu mimo niedostatku".

S.C.

TRYUMF NASZEJ WIARY

5 września b.r. 170 osób z kościoła Farnego w Lidzie, w którym prowadzą pracę duszpasterską OO. Pijarzy, wyjechało na spotkanie z Ojcem Świętym Janem Pawłem II do Wilna. Wyjazd nasz zorganizował ksiądz Józef Durba, pełen ofiarnej pracy, wysiłków i energii. Przez całą drogę modliliśmy się w intencji naszego dziekana Stanisława Rojka, za grzeszników, chorych, ludzi cierpiących, za szczęśliwe pielgrzymowanie Papieża na Wschodzie. Gorącą modlitwą prosiliśmy Pana Boga o łaskę zbawienia, o uzdrowienie i wzmocnienie naszej wiary.

Jak wzruszająco i przenikliwie brzmiały słowa Ojca Świętego skierowane w języku polskim do zgromadzonych w parku Vingis. Msza Św. celebrowana pod przewodnictwem Ojca Świętego wraz z Prymasem Polski, biskupami Litwy, Białorusi i Rosji pozostanie na zawsze w naszej pamięci. To nie deszcz jesienny padał w parku, lecz łzy naszej radości, oczyszczające nasze dusze.

Do pojednania, do zgody, do spokoju wzywał nas Ojciec Święty i prosił u Pana Boga i Jego Matki o łaski dla zebranych w parku i przed telewizorami mieszkańców Wschodu.

W drodze powrotnej modliliśmy się o wzmocnienie wiary, dziękowaliśmy Panu Bogu za radość naszych serc, za uświadomienie swojej łączności duchowej z całym światem chrześcijańskim.

Tryumf wiary stał się rzeczywistością.

Danuta Krupica

KOŚCIÓŁ W DERECZYNIE

Z archiwalnych notatek możemy wyczytać, że początki kościoła w Dereczynie sięgają 1618r. Fundatorami jego byli Konstantyn i Zofia Połubińscy. Po 70-ciu latach w 1690 roku zakon dominikański buduje murowaną świątynię i klasztor.

Lata sześćdziesiąte XIX stulecia to atak na kościoły katolickie przez rząd carski. W tym czasie uległy zniszczeniu lub zostały przekazane na inny cel m.in. kościoły rejonu zelwieńskiego: W Zelwie, Międzyrzeczu i w Dereczynie. W tych trzech miejscowościach katolicy wybudowali nowe kościoły - wszystkie w stylu neogotyckim.

W Dereczynie wierni własnym wysiłkiem w latach 1906-1910 wybudowali nową świątynię w stylu neogotyckim z czerwonej cegły. Niestety, nie za długo ta ozdoba Dereczyna służyła właściwemu przeznaczeniu. Kroniki odnotowują, że ostatni proboszcz Dereczyna ks. Antoni Dziczkaniec zmarł 5.08.1957r. Odtąd świątynia ulegała systematycznej dewastacji przez bezbożnych.

Białoruś podobnie jak i inne kraje byłego Związku Sowieckiego odzyskały niezależność, a w tym swobodę wyznania wiary. Prawosławni i katolicy odzyskują swoje świątynie, które wymagają wiele ludzkiego trudu, aby je przywrócić do pierwotnego stanu. W rejonie zelweńskim, obok stale czynnej jedynej świątyni katolickiej w Krzemiecicy, w r. 1989 zostały przywrócone do kultu Bożego kościoły w Międzyrzeczu i Zelwie. W odbudowę tych świątyń najwięcej wysiłku złożył o. Witold Żelwietro, proboszcz ze Słonimia, odnowiciel bardzo wielu kościołów. Pragnieniem jego serca było również odnowienie pięknego kościoła w Dereczynie. Same jednak chęci to bardzo dużo, ale jeszcze za mało przy braku finansów i stosunkowo małej ilości wiernych katolików - Dereczynian.

Ale Bóg posyła człowieka z dalekiej Francji w osobie pana Jean'a Kerchner'a, który przybywa do Dereczyna w 1991 r., aby poznać miejsce pochodzenia swojej żony Ireny Żukowskiej, która zmarła w 1989 r. Dla ukochanej żony, która urodziła się w Dereczynie, tu została ochrzczona, jak również w dereczyńskim kościele modliła się i przystąpiła do pierwszej spowiedzi i Komunii św., postanawia przysłać wystarczającą ilość pieniędzy na odnowienie zniszczonej świątyni, aby służyła dla chwały Bożej i realizowania życia wspólnotowego wśród katolików, napełniając ich nadzieją chrześcijańską.

Katolicy dereczyńscy przyjęli tę ofiarę z wielką radością i pod kierunkiem o. Witolda Żelwietro dokonali dzieła odnowy świątyni na tyle, że 14 sierpnia 1993 r. była przygotowana do uroczystego poświęcenia.

Na uroczystość poświęcenia kościoła w Dereczynie przybył ks. biskup Aleksander Kaszkiewicz z Grodna wraz z ojcem duchownym Seminarium ks. Michałem Woronieckim i ks. Romanem. Był obecny ks. Witold ze Słonimia, ks. Tomasz Książkiewicz i ks. Jacek z Zelwy, ks. Ryszard Jakubiec z Mostów, ks. Krzysztof Karolewski z Rogoźnicy, piszący te słowa proboszcz w Międzyrzeczu, przedstawiciele zakonu kapucynów o. Jan Fibek i o. Andrzej Dezor oraz siostry Niepokalanki ze Słonimia. Liturgię obsługiwali klerycy z Seminarium Duchownego w Grodnie a towarzyszył chór młodzieży z Zelwy.

Goście z Francji reprezentował fundator odbudowy świątyni pan Jan Kerchner, który przybył do Dereczyna w towarzystwie ks. Prałata Stanisława Jeża rektora Polskiej Misji Katolickiej we Francji, swego syna Daniela de Jorge, brata swojej żony Czesława Żukowskiego oraz pana Jerzego Mazura, tłumacza.

Byli obecni przedstawiciele władz Dereczyna: przewodniczący Sielsowietu oraz przewodniczący miejscowego kołchozu.

Przybyły autobusami delegacje okolicznych parafii: z Zelwy, Międzyrzecza, Sielawicz i Słonima. Wśród licznie zgromadzonych wiernych, obok katolików modlili się również prawosławni.

Na początku uroczystości gorącym sercem witał wszystkich zebranych i pozdrawiał. Witold Żelwietro. Następnie przemawiały dzieci, młodzież i przedstawiciele komitetu kościelnego, dziękując panu Kerchnerowi oraz wszystkim, którzy przyczynili się do odbudowy świątyni.

Ks. Biskup Aleksander Kaszkiewicz rozpoczynając liturgię poświęcenia kościoła, wyraził podziękowanie wszystkim ofiarodawcom, szczególnie panu Jean'owi Kerchner'owi, polecając o modlitwę w ich intencji.

W kazaniu ks. Roman nawiązał do słów Chrystusa, skierowanych do Jego uczniów: "Za kogo ludzie uważają Syna Człowieczego?" Używając parafrazy, to same pytanie włożył mówca w usta Chrystusa, skierowane do wiernych Dereczynian, którzy przeżywają dziś radość odzyskania swojej świątyni: A wy, Dereczynianie i okoliczni wierzący w Chrystusa, za kogo mnie uważacie?" Odpowiedź ma dać każdy przykładem swego życia we wzajemnej zgodzie, sprawiedliwości, dobroci, miłości i pokoju.

Z największym zainteresowaniem wierni wysłuchali przemówienia pana Jean'a Kerchner'a, który nie ukrywając swego wzruszenia, zwrócił się do zebranych słowami: "Wy jesteście moimi braćmi i siostrami, ponieważ moja żona urodziła się tutaj, w tej miejscowości..." Gdy po raz pierwszy przybyłem do tej miejscowości w 1991 r., widziałem ten kościół w ruinie i dlatego postanowiłem, żeby pomóc w odbudowie kościoła na cześć mojej żony pochodzącej stąd. Dzisiaj ten kościół jest odbudowany. Zmartwychwstał! To jest dom Boży, w którym w duchu współpracy możecie wyrazić waszą wiarę i waszą nadzieję. Wierzę i ufam, że będziecie się bardzo troszczyć o ten Dom Boży. I życzyłbym Wam i sobie, żeby ten kościół był wyrazem wspólnoty życiowej, zbudowanej na żywych kamieniach, w sercach Waszych. Serdecznie wam dziękuję...!"

Przemówienie zostało przyjęte gorącymi oklaskami.

Następnie przemówił ks. Prałat Stanisław Jeż, przedstawiając sytuację Kościoła we Francji. Kończąc życzył wiernym na Białorusi, aby mogli budować tę żywą wspólnotę i dawać świadectwo w Chrystusie.

Na zakończenie uroczystości zabrał głos ks. Biskup Aleksander Kaszkiewicz, wyrażając słowa podziękowania za wspólną modlitwę panu Jean'owi Kerchner'owi i towarzyszącym mu osobom z Francji z ks. Prałatem St. Jeżem na czele, wszystkim przybyłym kapłanom, klerykom, siostrom zakonnym i licznym wiernym. Ks. Biskup podzielił radość, że na terenie nowopowstałej diecezji grodzieńskiej odnawiają się kościoły, kaplice, budują się nowe, odnawia się życie religijne. Życzył, aby te odnawiane kościoły były wypełniane ludem wiernym, który odrodzony duchowo, będzie siał dobro w życiu codziennym pomiędzy wszystkich mieszkańców tej Ziemi.

o. Jan Bońkowski
kapucyn

Kościół w Dereczynie

Wnętrze kościoła

Z ŻYCIA ZPB

W Sopoćkiniach

HARCERZE

I Sopoćkińska Drużyna Harcerzy i Harcerek przebywała w lipcu na obozie harcerskim w Załomiu koło Międzychodu. Trzydzieścioro dzieci z Sopoćkin wchodziło w skład zgrupowania obozów Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej i Chorągwi Rudzkiej.

Nazwa obozu - "Sulima" nawiązywała do tradycji rycerskich i postaci Zawiszy Czarnego, który pieczętował się powyższym herbem. Zastępy wchodzące w skład obozu, także przyjęły herby szlachetne za swoje nazwy i był zastęp Czewoja, Gieralt, Białynia i Sokola. Dla wielu harcerzy z Sopoćkin był to trzeci, bądź nawet czwarty obóz w Polsce, - gdyż drużyna istnieje już trzeci rok. Obecnie I Sopoćkińska podzieliła się na dwie drużyny: I S.Drużynę harcerek i II S.Drużynę harcerzy. Obie drużyny noszą zielone barwy i posiadają proporcie zastępów oraz szykują się do urządzania harcówki.

24 września o godz. 20.00 na wzgórzu za Sopoćkiniami odbyło się jesienne święto "Pieczonego ziemniaka". Bawiliśmy się przy ognisku śpiewając piosenki, wspominając wakacje i snując plany na nowy harcerski rok. Chcemy by harcerstwo na ziemi białoruskiej przynosiło radość i moc młodzieńczych przeżyć, a także by uczyło samodzielności i braterstwa. Przy pomocy harcerzy z Sopoćkin i 52 D.H. "Honkier" z Łodzi powstał zastęp harcerek w Grodnie, gdzie zastępową jest Ksienia Lewoniek. Chcemy by zastęp rozruszał się w drużynie współtworząc prężne środowisko harcerskie na Grodzieńszczyźnie.

Anna Janieha-Galant

Na drodze do dyplomu

W przeciągu już kilku lat Akademia Medyczna w Grodnie podtrzymuje dobre stosunki z wieloma uczelniami medycznymi w Polsce. W tym roku od 15 do 31 lipca grupa studentów IV roku naszej Akademii Medycznej była zaproszona na praktyki wakacyjne do Polski. Byli to: Maria Korolowa, Irena Filipowicz, Andrzej Ziemnicki, Aleksander Kapciełow, Walery Sienkiel, którzy odbyli praktykę w klinice im. Sztachelskiego w Białymstoku, Walentyn Adamowis - w klinice im. Bizela. Ja, Bożena Buraczewska w Szpitalu Opieki Zdrowotnej w Warszawie.

Studenci pracowali na różnych oddziałach - kardiologii, gastroentereologii, chirurgii. Personel szpitali bardzo dobrze się do nas odnosił. My mieliśmy możliwość uczestniczyć w obchodach lekarskich, odprawach, samodzielnie badać chorych, zbierać wywiady, analizować EKG, chodzić na badania USG, echo serca, wypełniać za pomocą lekarzy listy zleceń. Niektórzy pomagali lekarzom wypełniać próbę wysiłkową. Chętni brali udział w operacjach, asystowali.

Każdemu choremu, który dostaje się do szpitala wykonują USG, pełną biochemiczną analizę krwi i moczu, czego nie można powiedzeć o naszych szpitalach. Na oddziale kardiologii każdemu choremu wykonują takie badanie, jak echo serca.

Co dotyczy wyposażenia szpitali, to można powiedzieć, że o wiele więcej jest aparatury diagnostycznej. Większy jest wybór leków, bardzo dużo nowych leków, nie znanych jeszcze u nas.

Byliśmy zaskoczeni stosunkami pomiędzy lekarzami i średnim medycznym personelem, polegających na pełnym szacunku.

Było bardzo przyjemnie, gdy nasza wiedza była uznawana przez lekarzy, jako bardzo dobra, w tym duża zasługa naszych wykładowców.

Wszyscy byli zadowoleni, o czym świadczą oceny w dziennikach z praktyki, a także te wrażenia, z którymi wrócili studenci do domu.

Bożena Buraczewska

KOLONIE

"Piastowski Gród"

SOCHACZEW

Na zaproszenie MEN i MSZ RP byliśmy uczestnikami Kolonii Polonijnej w Sochaczewie. Od 4 lat na terenie Sochaczewa Kuratorium Oświaty i Wychowania organizuje kolonie dla dzieci pochodzenia polskiego, zamieszkałych na terenie byłego Związku Radzeckiego.

I w tym roku tradycji stało się zadość - do Internatu Zespołu Szkół Rolniczych przyjechało 79 dzieci z Brześcia, Kobrynia, Baranowicz i Borysowa. 5 lipca przybyliśmy do Warszawy, gdzie czekali na nas wychowawcy z miasta Sochaczewa. Spotkanie było bardzo miłe.

Od 6 lipca podjęliśmy pracę wydług

planu wychowawczego. Apel poranny codzienne rozpoczynaliśmy o godz. 8^{15}. Po odśpiewaniu przez grupy swoich hymnów pan kierownik Eugeniusz Oliwa dokładnie zaznajamiał nas z przebiegiem danego dnia. Na zakończenie apelu śpiewaliśmy hymn Kolonii:

"Jak długo w sercach naszych
Choć kropla polskiej krwi..."

Codziennie mieliśmy lekcje języka polskiego, które prowadziła wspaniała polonistka - Helena Tracz.

Wraz z nami było 40 dzieci z województwa skierniewickiego, z którymi nasze dzieci bardzo przyjaźniły się. Dzieci były podzielone na 6 grup. Każdą grupą opiekowali się wychowawcy polscy i białoruscy. Pomiędzy nami nawiązały się serdeczne stosunki, widoczna była współpraca we wszystkich sprawach. W ciągu trzech tygodni podczas 9 wycieczek autobusowych i kolejowych dzieci zwiedzały rodzinny kraj, między innymi byliśmy w Warszawie, Żelazowej Woli, Częstochowie, Niepokalanowie, Łowiczu, Plocku, Toruniu, Ciechocinku...

Mieliśmy 4 posiłki dziennie. Panie kucharki dołożyły wielkich starań, żeby posiłki wyglądały apetycznie i kolorowo, były bardzo smaczne, dzieki czemu dzieci zjadały je z chęcią i w całości. Ale z największą niecierpliwością nasze dzieci czekały na podwieczorki, na które składały się banany, pomarańcze, czekolada, cukierki, lody i ciasteczka.

Do naszej dyspozycji w internacie były 2-4 osobowe pokoje, czyste, ładne i wygodne. Każde piętro było wyposażone w łazienki i prysznice. Wszystkie dzieci były objęte opieką lekarską, którą sprawowali lekarz Wojciech Zbytniewski i pielęgniarka Barbara Górnicka, którym serdecznie dziękujemy.

Na boisku odbywały się różne mecze i zawody sportowe, m.in. Spartakiada "Sochaczew - 93". nasze najserdeczniejsze podziękowania składamy p. Stanislawowi Pawlickiemu za troskę i organizację tych imprez.

Za muzyczną stronę imprez (a było ich też dużo) serdecznie dziękujemy p. Piotrowi Wojtczakowi, ktory uważa, że dzieci z Białorusi są wyjatkowo uzdolnione muzycznie. Szczególnie wysoko ocenia on skalę czystości ich głosów.

Co sądzą dzieci o kolonii? Są zadowolone, podobają im się pokoje, formy zajęć, ich rozmaitość i chwalą pyszne jedzenie. Narzekają jedynie na pogodę.

Dzieci i wychowawcy Polonii białoruskiej serdecznie dziekują MEN, MSZ i Ambasadzie RP w Mińsku, kierownictwu kolonii dyrektorowi Jerzemu Michalakowi i kierownikowi Eugeniuszowi Oliwie oraz wszystkim wychowawcom za możliwość zwiedzania Ziemi Ojczystej.

Polsko, Ziemio Ojczysto. Ty jesteć zawsze z nami!

Anatol Sawicz
nauczyciel języka polskiego Białoruskiego Gimnazjum Nr.2 w. Borysowie

Uwaga!

W numerze 34 od 23-29 sierpnia podaliśmy ankietę dla jeńców obozów niemieckich do prac przymusowych. Podajemy adres, na który prosimy zgłaszać się:

220050 Mińsk
ul. Bobrujska, 3
tel. 20-82-79

Uczcili pamięć

Pierwszego września - w 54 rocznicę tragicznego września 1939 r. na starym wojskowym cmentarzu grupa kombatanów 1939 (w dawniejszym W.O. - 39) i przedstawiciele ZPB złożyli biało-czerwoną wiązankę kwiatów na nagrobną płytę symbolizującą Grób Nieznanego Żołnierza.

Deszcz nie przeszkodził zebranym odśpiewać tradycyjną żołnierską modlitwę "Kiedy ranne wstają zorze". Minutą milczenia uczczono pomięć ofiar września 1939 roku.

Umówiliśmy się spotkać w wizytowej sali centralnej biblioteki o godz. 16-tej.

Spotkanie rozpoczął prezes oddziału ZPB p. W.Mostek, następnie kombatant W.O - 39 M.Poluchowicz zapoznał zebranych z wrześniową historią Polski, Kresów Wschodnich, Pińska, jego świątyń i mieszkańców miasta.

Minutą milczenia zebrani uczcili pamięć poległych i ofiar najeźdźców.

Następnie uczęstnik W.O. - 39 sapier plutonowy Włodzimiruk opowiedział o swojej bolszewickiej niewoli, o tym, jak w Katyniu pracował przy naprawie baraków i tylko dzięki temu, że nie przyznał się do swej szarży, - razem z szeregowymi jeńcami był zawieziony do innego łagru.

Swoimi wspomnieniami dzielili się także artylerzysta szeregowiec A.Kazik i starszy sierżant M.Szlosberg i inni.

Zabrzmiały stare wojskowe pieśni: "Do Polskiego Wojska", "Zakwitały pąki białych róż". Następnie panie z ZPB w imieniu Konsulatu Rz. P. wręczyły kombatantom W.O. - 39 upominki.

Wzbudziło to wdzięczność i wzruszenie, wśród kombatantów słychać było słowa: "...a jednak Polska o nas pamięta".

K. Siernicki
Pińsk

Ludność polska na Ziemi Białoruskiej

IV.

W rezultacie wojny polsko-radzieckiej zakończonej traktatem ryskim została ustalona granica między Polską a ZSRR. Na odcinku białoruskim przechodziła ona od Prypeci na południu po Dźwinę na północy, pozostawiając po stronie polskiej Stolin, Łuniec, Nieśwież, Stołpce, Olechnowicze i Głębokie zaś po stronie radzieckiej Słuck, Mińsk i Połock.

Po jednej i drugiej stronie granicy przeprawodzono zmianę podziału administracyjnego. Zostały zlikwidowane gubernie. Na miejsce ich w części wschodniej, która stała się Białoruską SRR utworzono w latach dwudziestych 12 okręgów oraz rejonów. Natomiast w części zachodniej, która stała się integralną częścią Polski województwa i powiaty. Można przyjąć z dużym przybliżeniem, że współczesne terytorium Białorusi obejmują całe ówczesne woj. nowogródzkie /pow. Nieśwież, Nowogródek, Lida, Słonim, Stołpce, Szczuczyn, Wołożyn/, województwo poleskie /bez powiatów: Sarny i Kamień Koszyrski/, sześć powiatów woj. wileńskiego /pow. Brasław, Dzisna, Mołodeczno, Oszmiana, Postawy i Wilejka/ oraz dwa powiaty woj. białostockiego /pow. Grodno i Wołkowysk/. Współczesna granica polsko-białoruska a zwłaszcza białorusko-litewska przecięła stare układy powiatowe i operowanie pełnymi powiatami powoduje pewne deformacje o charakterze statystycznym. Zniekształcenia te mają wymiar lokalny i przy analizie w skali republiki nie spowodują dużych zniekształceń w ogólnym obrazie stosunków narodowościowych.

Pierwszy powszechny spis ludności w ZSRR został dokonany w 1926r. Z punktu widzenia oceny statystyki narodowościowej budzi on mniejsze zastrzeżenia niż spis z 1897r. Był to okres w Związku Radzieckim korzystny dla rozwoju odrębności narodowych. Rusyfikacja w wydaniu carskim nie zostala jeszcze zastąpiona rusyfikacją stalinowską. Niewielkie deformacje mogły wystąpić w przypadku np. Polakow. Odgrywała jeszcze rolę pamięć niedawnej wojny polsko-bolszewickiej noraz stereotyp Polaka osoby należącej do klasy wyzyskiwaczy. Ogólnie rzecz biorąc spis był przeprowadzony w sposób raczej rzetelny. Były to jeszcze czasy, gdy na terenie Białoruskiej SRR obok języka białoruskiego i rosyjskiego funkcjonował jako urzędowy język polski i żydowski.

Dane spisu ujawniły na obszarze ówczesnej Białoruskiej SRR - blisko 5,0 mln mieszkańców. Zdecydowaną większość stanowili Białorusini - około 4,0 mln, stanowiąc 80% zaludnienia republiki. Drugą grupą narodowościową byli Żydzi - 400 tys. mieszkańców. Spis wykazał blisko 100 tys. Polaków. Było ich znacznie więcej na porównalnym obszarze niż to odnotował spis rosyjski z 1897r. Działo się to po dużej repatriacji i ucieczce ludności polskiej z centralnej i wschodniej Białorusi. Duża część polskiej inteligencji, ziemiaństwa oraz warstw posiadających opuścila terytorium, które stalo się Białoruską SRR. Pomimo tego nastąpił statystyczny wzrost liczby ludności polskiej. Potwierdza to tendencyjność spisu rosyjskiego. Nie zmienia to faktu, że Polaków było niewielu i stanowili w każdym z okręgów nikły odsetek zaludnienia.

Na niektórych jednak obszarach wiejskich ludność polska odgrywała dużą rolę. Ujawniło się to w tworzeniu polskich rad wiejskich. Możliwość ta powstała w 1924r. w ZSRR. Na terytorium republiki białoruskiej utworzono wg stanu z 1929r. 51 tzw. niebiałoruskich rad wiejskich - w tym rad polskich było - 22, rosyjskich było - 144, żydowskich - 4, łotewskich - 4, ukrainskich - 3, niemieckich - 2 i litewskich - 1. Rady polskie obejmowały swym zasięgiem - 23,7% wiejskiej ludności polskiej. W następnych latach liczba polskich rad nadal wzrastała i osiągnęła w 1933r. liczbę 40. Istnialy w nich polskie szkoły, kluby. Wychodziła polska prasa. W rezultacie odpowiedniej uchwaly 15.III.1932r. powstał Kojdanowski Narodowościowy Rejon Polski /później zmienił nazwę na Dzierżyński/. Położony w pobliżu Mińska przy ówczesnej granicy z Polską stanowił ośrodek polskiej autonomii grupującej kilkadziesiąt wsi. Powstały w nim liczne szkoły z polskim językiem nauczania, w tym szkoła kształcąca nauczycieli dla szkół polskich, teatr polski, wydawano gazety i książki polskojęzyczne itp.

Na terytorium należącym do Polski odbyły się dwa spisy powszechne. Pierwszy z nich był przeprowadzony w 1921r., następny w 1931r. W niniejszej analizie uwzględniono dane jedynie spisu z 1931r., ktory uwzględnił dwie istotne cechy etniczne ludności: język ojczysty, mający wg intencji projektodawców określić narodowość oraz wyznanie religijne. Okazało się, że nastąpiło wyraźne zawyżenie liczby osób deklarujących język polski jako swój język ojczysty. Stało się to pomimo, że władze centralne kraju były zainteresowane rzetelnością spisu. Dotyczyło to osób o nie w pełni uświadomionym poczuciu narodowościowym. Wielu prawosławnych Białorusinów podawało niejęzyk białoruski lecz tzw. język tutejszy a często nawet polski. Względy koniunkturalne i oportunistyczne wpływają zazwyczaj na zniżenie liczebności osob deklarujących język mniejszości narodowej. Można to zilustrować przykładem województwa nowogródzkiego, leżącego na etnicznym obszarze białoruskim. W tym województwie ludność polska wyznania rzymsko-katolickiego chociaż liczna, rozmieszczona byla głównie w miastach, a jedynie wyspowo na terenach wiejskich. Liczba ludności województwa wg spisu wyniosła 1 057,2 tys., z tego 553,9 tys. mieszkańców podało język polski jako swój język ojczysty. Stanowiło to 52,4% ogółu ludności. Natomiast wyznania rzymsko-katolickiego było łącznie 40,2% ludności /424,6tys./. Wynika z tego, że blisko 130 tys. mieszkańców - niekatolikow /w tym byli przede wszystkim prawosławni/ podało język polski. Nie trzeba udowodniać, że rzeczywistych Polakow było wśród nich niewielu. Świadczy to, że kryterium językowe nie może być wiarygodną podstawą do oceny narodowościowej województwa, gdyż zaniżało znacznie liczbę Białorusinów. Zupełnie inaczej wyglądała sprawa kryterium wyznaniowego. Badania naukowe prowadzone przez geografów i socjologów w okresie międzywojennym a zwłaszcza wydarzenia lat II wojny światowej wykazały, że przeważająca część ludności wyznania rzymsko-katolickiego optowala wówczas zdecydowanie za narodowością polską. Nawet w życiu codziennym języka "tutejszego" to w sytuacji wymagającej samookreślenia deklarowali się jako Polacy a nie Białorusini. Nie znaczy to, że nie było wśród katolików również i Białorusinów. Byli oni nieliczni i wyobcowani ze środowiska lokalnego. Wyznanie religijne i przynależność do parafii determinowala stosunek nie tylko do kwestii kościola, lecz również do imponderabiliów narodowych. Odzwierciedliło się to również w nastawieniu do ideologii komunistycznej. Było ono u katolików niechętne a zazwyczaj wrogie. Natomiast przeważająca część prawosławnych w latach 1939-1941 była lojalna wobec władzy sowieckiej. Opanowanie większości terytoriów województwa wileńskiego i nowogródzkiego w 1941r. przez oddziały Armii Krajowej rekrutujące się z ludności miejscowej nie mogłyby się odbyć bez masowego wsparcia mieszkańców wsi wyznania rzymsko-katolickiego. Liczne fakty ówczesne i późniejsze świadczyły, że wykorzystanie statystyki wyznaniowej jest w pełni adekwatne i może być jedyną podstawą do konstruowania oceny narodowościowej ludności mieszkającej na wschodnich obszarach Rzeczypospolitej Polskiej /z wyjątkiem pogranicza polsko-litewskiego/.

Jak każde kryterium zastępcze obciążone jest pewnym błędem, gdyż tak jak wśród katolików byli Białorusini, to też wśród prawosławnych czy wyznawców judaizmu były osoby deklarujące narodowość polską. Nawet zakładając, że tych drugich było mniej, to wywołane tym zniekształcenia są w granicach dopuszczalnego błędu statystycznego. Natomiast na analizowanym terytorium mieszkało łącznie 14,3 tys. ludności narodowości litewskiej. Byli oni wyznania rzymsko-katolickiego i tę liczbę należy uwzględnić.

CDN

Piotr Eberhardt

W OBRONIE HONORU ŻOŁNIERSKIEGO

Ciąg dalszy ze str.1

Zasadniczym celem Zjazdu jest ubieganie się o przyznanie na Białorusi żołnierzom AK statusu kombatantów drugiej wojny światowej. Oczywiście zdajemy sobie sprawę, że moga znaleźć się siły, które będą pomawiać nas o waśnie i zadrażnienia. Odrzucamy te zarzuty. ZPB zajmuje się sprawami wszystkich kombatantów niezależnie od ich narodowości. Powszechnie wiadomym jest, że w szeregach Wojska Polskiego w 1939 r., a później w szeregach AK, w armii gen. Andersa walczyli również i Białorusini, którzy po powrocie na tę ziemię byli prześladowani na równi z Polakami.

Decyzją Premiera Białorusi została powołana specjana komisja celem zbadania problemu żołnierzy AK. Komisja rozpoczęła swą działalność.

Stanowisko ZPB w tej sprawie jest jasne i jest określone w odezwie do Rady Najwyższej Republiki Białoruś. Armia Krajowa była formacją zbrojną, powołaną rozkazem Naczelnego Wodza jednego z państw koalicji antyhitlerowskiej. Później, w okresie prześladowań politycznych, "przyszywano" Akowcom sprawy kryminalne. Czas najwyższy dokonać rehabilitacji byłych żołnierzy AK, zwłaszcza w obliczu zbliżającej się 50 rocznicy zwycięstwa koalicji antyhitlerowskiej nad faszyzmem. Apelujemy w tej sprawie zarówno do władz Białorusi jak i władz Polski.

Do zebranych zwrócił się ze słowami powitania prezes ZPB T. Gawin, przekazując jednocześnie pozdrowienia od Prezesa Zarządu Krajowego Towarzystwa Przyjaciół Grodna i Wilna Aleksandra Dawidowicza. Głęboko w duszę zapadły słowa "...żołnierze AK mogą być dumni ze swej przeszłości. Przeszli w swym życiu Chrystusową Drogę Krzyżową. Ale na końcu tej drogi przyszło Zmartwychwstanie - Zmartwychwstanie Wolnej i Niepodległej Polski oraz Wolnej i Niepodległej Białorusi, również na terytorium Polski, odbywa się w takim samym zbrataniu, jak to miało miejsce w szeregach Armii Krajowej".

Spotkania zjazdowe Fot. Waniukiewicz

Z kolei Apoloniusz Woliński zaapelował do władz polskich o pomoc kombatantom i postawił wniosek, aby Rzeczpospolita Polska przyznała takie same odznaczenia, czyli Krzyże Walecznych żołnierzom AK z Białorusi.

Minister Janusz Oziemkowski zaznaczył, że stanowisko władz polskich jest jasne, akowcy jako żołnierze armii koalicyjnej powinni mieć prawa kombatanckie. Nawet w Niemczech przysługują im te prawa, dlatego dziwną rzeczą jest, że w kraju zaprzyjaźnionym, jakim jest Białoruś, ta sprawa nie jest dotychczas załatwiona. Tym bardziej, że Polska nadaje prawa kombatanckie byłym żołnierzom Armii Czerwonej, partyzantki radzieckiej za wyjątkiem NKWD. Członek Rady Naczelnej ZPB, były żołnierz AK Bolesław Wołosiewicz między innymi oświadczył: "Byliśmy i jesteśmy żołnierzami sprawiedliwości i takimi będziemy do końca życia."

Właśnie to stwierdzenie było myślą przewodnią w przemówieniach wszystkich akowców, świadcząc o wysokiej stronie moralnej największej w historii drugiej wojny światowej armii podziemnej.

Nawiązując do tradycji współpracy z ludnością białoruską Stanisław Karolkiewicz (Prezes Stowarzyszenia Żołnierzy AK okręgu Nowogródek w Polsce) powiedział, że po raz pierwszy spotykając się z piękną ziemią białoruską jako żołnierz AK w 1943 r. odkrył, że nawet w Centralnej Polsce nie spotkał się z taką serdecznością ze strony ludności jak na Białorusi. W jego oddziale Białorusini stanowili 30%, byli to wspaniali żołnierze. To co później robiła i do dziś robi propaganda - służy skłóceniu narodów. To jest moralne dno dla społeczeństwa, w którym największa armia podziemna nie posiada praw kombatanckich.

Zmieniają się mówcy. U wielu, ze wzruszenia słowa grzęzną w krtani... Z konkretnymi prośbami w imieniu akowców zwracają się do władz i społeczeństwa polskiego Antoni Marcinkiewicz i p. Jancewicz. Z wezwaniami by wreszcie Białorusini i Polacy rozrąbali ten splątany kłębek problemów, wystąpił Hipolit Suchocki - żołnierz Września i Żołnierz AK. Z kolei rektor Polskiego Uniwersytetu Ludowego w Mińsku Zygmunt Boradyn stwiedził, iż istniejący do dziś na Białorusi stosunek do AK jest wynikiem wskazówek - byłego funkcjonariusza KC Ponomarienki. Musi nastąpić rehabilitacja AK jako organizacji, poszczególne natomiast sprawy powinni rozpatrywać prawnicy i historycy.

Na skomplikowany charakter omawianego problemu, zwrócił uwagę przewodniczący Obwodowego Stowarzyszenia Weteranów Wojny i Pracy Michał Sosnowski przedstawiając swój punkt widzenia, nieco odmienny w niektórych kwestiach jak stanowisko ZPB. W rzeczowych przemówieniach Aleksandra Chackiewicza i Iwana Krenia odczuwało się chęć przyjścia z pomocą kombatantom. Została w nich przedstawiona naukowa analiza problemu i nakreślona droga ku jego rozwiązaniu, z myślą o zwycięstwie sprawiedliwości.

Delegaci Zjazdu jednogłośnie powołali Stowarzyszenie Żołnierzy Armii Krajowej na Białorusi jako organizacji działającej przy ZPB, przyjęli Statut, wybrali Zarząd. Prezesem Stowarzyszenia został wybrany jednogłośnie Bolesław Wołosiewicz.

Na zakończenie pierwszego dnia obrad odbył się koncert zespołu harcerskiego.

Następnego dnia po Mszy św., odprawionej w kościele Farnym, uczestnicy Zjazdu złożyli uroczyście kwiaty przy symbolicznym Krzyżu Katyńskim, na cmentarzu wojskowym w Grodnie oraz przy mogiłach żołnierzy radzieckich poległych w czasie II wojny światowej. Przy Krzyżu Katyńskim również został złożony wieniec od Ambasady Rzeczpospolitej Polskiej.

Józef Dziurbiejko

Irena Artisz

FORUM PRASY

Ciąg dalszy ze str.1

Bień. Myślą przewodnią, nie tylko dnia inauguracji, ale i całego spotkania stała się koncepcja prasy polonijnej jako ważnego łącznika z Polską i jednocześnie czynnika, kształtującego określone stosunki, układy, sądy i opinie, dotyczące odbioru Polaków, Polski i jej kultury przez społeczeństwa innych krajów. Niezwykle trafnie i obrazowo ujął to profesor Władysław Miodunka z Uniwersytetu Jagiellońskiego - Prasa polonijna jest częścią Polski.-

Tarnów

Miasto wojewódzkie, liczące ponad 125 tys, mieszkańców, położone na Płaskowyżu Tarnowskim nad rzeką Białą, na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych. Stąd do Warszawy 300 km, Lwowa 250. Osada miejska istniała tu już w XI wieku, natomiast prawa miejskie przyznano Tarnowowi w r. 1330, za króla Władysława Łokietka. Do końca XVIII w, miasto należało kolejno do rodów Lelewitów-Tarnowskich /stąd herb miasta - "Leliwa"/, Ostrogskich, Zasławskich, Lubomirskich. Zamoyskich, Sanguszków - znanych w Reczpospolitej rodów magnackich. Nad miastem góruje słynny XIV wieczny ratusz gotycki, przebudowany w renesansowym stylu przez mistrza Jana Marię Padovano w XVI wieku, okresie największej świetności Tarnowa, bo w XVII zaczęło miasto podupadać, a w 1772 roku zostało zaanektowane przez Austrię wraz z całą Galicją. W dzisiejszym Ratuszu mieści się Muzeum Okręgowe ze zbiorami militariów, portretów polskich, malarstwa obcego, ze zbiorami porcelany. Warto jest zwiedzania, gdyż zachowało autentyczny koloryt i niepowtarzalną atmosferę średniowiecznego magistratu - siedziby rajców miejskich.

Goście

Reprezentowane tu były: nowojorski "Nowy Dziennik", "Gazeta Lwowska", "Dziennik Polski" i "Tygodnik Polski" z Londynu, cała seria pism z Litwy - "Kurier Wileński", "Nasza Gazeta", "Magazyn Wileński", "Znad Wilii", zaolzańskie "Głos Ludu", "Nasza Gazeta" i "Kurier Praski" z Czech, rzymskie "Quo Vadis" i bukaresztański "Polonus", "Kurier" z Niemiec, "Polonia" ze Szwecji, Radio Wolna Europa i Radio Polonia z Toronto, prawie egzotyczna "Gwiazda Warszawy", ukazująca się w Nowosybirsku, na razie w języku rosyjskim, "Dziennik Kijowski" i robiony pokątnym sposobem kwartalnik "S Polonus" z St-Petersburga oraz wydawane na kserokopiarce "Kurier Dyneburski" i "Kurier Promienia" z Łotwy jak też i całkiem solidnie wyglądające czasopismo polskie z Rygi "Polak na Łotwie". No, i oczywiście nasze: "Głos znad Niemna","Cudowna podróż" i "Magazyn Polski".

Oprócz możliwości nawiązania bezpośrednich kontaktów, wymiany doświadczeń i omówienia kwestii dotyczących warsztatu dziennikarskiego, chodziło również o reklamę pism, szczególnie tych, mniej znanych. Koledzy z "Dziennika Kijowskiego", który ukazuje się od marca 1992r, na przykład, przygotowali i rozdawali specjalne materiały reklamowe, zawierające wiadomości o tym miesięczniku, a także oferty usług reklamowych. Przywieźli ze sobą większą ilość egzemplarzy pisma "do rozdania", co też zrobili i przedstawiciele wielu innych redakcji w myśl zasady - gazetę trzeba przejrzeć. Niestety, "Głosu znad Niemna" zabrakło na tym przeglądzie. Nie dowieziono go z Grodna. Szkoda, bo wcale nie wypadłby gorzej moim zdaniem niż inne, a pod niektórymi względami nawet lepiej. W każdym razie kilka egzemplarzy pisma, wykupionych przeze mnie w kioskach Mińska, dosłownie wydarto mi jeszcze w Warszawie. Pozornie mogło się wydawać, że ta pstra i zróżnicowana brać dziennikarska, tworząca tak niepodobne do siebie pisma na różnych krańcach świata, poruszająca problemy nieraz tak odmienne i wzajemnie odległe, nie stanowiła jakiegoś spoistego grona ludzi złączonych wspólnym zainteresowaniem. Forum właśnie wykazało, że tak nie jest. Naturalnie, problemy krajów w których mieszkamy są różne. Łączy nas jednak polskość i wspólna narodowa racja stanu, ogólnoludzkie wartości i pragnienie życia w społeczeństwach demokratycznych. Nie mogę tu nie przytoczyć wzruszających słów powitania, wypowiedzianych przez księdza infułata Stanisława Małysiaka w Krakowie, podczas naszego spotkania z tamtejszymi dziennikarzami" - Patrzę na was jak na wielką potęgę z dużą niewiadomą, bowiem poruszacie wielkie sprawy, a także i sumienia, życzę Wam, abyście w tym jakże cudownym czasie, jaki przeżywamy, służyli budowaniu wspólnoty międzyludzkiej, pamiętając o zasadze, która winna Wam kierować - prawda i dobroć".

Problemy

Jeżeli spróbować streścić wypowiedzi i zdania uczestników odnośnie trudności wydawniczych - wyłaniają się dwa najważniejsze problemy: finansowy i techniczny. Są one zresztą ze sobą ściśle związane. Nie ma co ukrywać, prasa polska, ukazująca się na Wschodzie, istnieje dzięki systematycznym dotacjom umożliwiającym nabycie potrzebnej ilości papieru i realizacji druku. Wydatki na spłacanie pracowników redakcji są stosunkowo niewielkie, gdyż pobierają oni nierzadko czysto symboliczne pensje, a większość korespondentów pracuje nieodpłatnie. Dochody z realizacji wydania przy galopującej inflacji nawet w małej części nie pokrywają wydatków. W praktyce sytuacja taka może spowodować klęskę wydania jeżeli, na przykład, dotowanie zostanie wstrzymane, czego nie wykluczyć w warunkach stałego wzrostu kosztów. Przezorność i zapobiegliwość nakazują mieć wariant zapasowe przyciągnięcia środków finansowych, stanowiących niejako rękojmię ciągłości wydawniczej. Gotowych przepisów nie ma, lecz nasi zachodni koledzy, na których nikt nie "dokłada" twierdzą, iż utrzymują się ze sprzedaży i reklam. Mają oni jednak wolny rynek i nie mają takiej inflacji...

Tematyka

Jeden z dni Forum był poświęcony pracy w zespołach problemowych poza Tarnowem, w gminach. Nawiasem mówiąc, przy okazji poznaliśmy różnicę między przedstawicielem władzy lokalnej w Polsce a swojskim zdziczałym w okresie komuny "towarzyszem na stanowisku", zrozumiałe, nie na korzyść ostatniego.

W Dąbrowie Tarnowskiej obradował zespół omawiający kwestie związków kulturowych i cywilizacyjnych środowisk polonijnych z Krajem. Turystyka: organizacja, źródła finansowania, Bochnia, Pilzno, Brzesko i Ciężkowice stały się miejscami wymiany doświadczeń w zakresie zagadnień rozwoju regionalnego, organizacji samorządów, prezentacji ofert gospodarczych, funkcji kultury w rozwoju kraju i regionów. Poruszono sporo kwestii o szerokim wachlarzu tematycznym, od turystyki socjalnej poprzez problem promowania wizerunku Polaka na Wschodzie po upowszechnianie wiedzy i organizowanie kształcenia Polaków na Wschodzie. Zastanowiano się, jaka w ogóle powinna być rola prasy w warunkach pewnego zagubienia narodu, zarówno w Polsce jak na Zachodzie i Wschodzie. W związku z tym zaakcentowano konieczność systematycznych spotkań celem omówienia wspólnych tematów, zaznaczając, że muszą one być zorganizowane trochę inaczej. Powinniśmy mieć więcej czasu, żeby móc porozmawiać w niewielkich grupach. Taka forma pracy jest, zdaniem uczestników, skuteczniejsza od referatowych zbiorowych spotkań. Najistotniejszą rzeczą są przede wszystkim warsztaty dziennikarskie. Są one różne na Wschodzie i na Zachodzie. Jak sobie radzą nasi koledzy, czego się można od nich nauczyć, co zapożyczyć? Niektórzy z nich posiadają duże doświadczenie dziennikarskie, umiejętność samodzielnego wydawania pisma, rozstrzygania kwestii technicznych, finansowych. Czasy się zmieniają, a razem z nimi i sytuacja na rynku wydawniczym. Postkomunistyczny, świat powoli lecz nieubłaganie chyli się ku normalności. Oznacza to, że warunki, w których działamy, będą coraz bardziej zbliżały się do zachodnich. Jest nad czym się zastanowić i ... spotkać się jeszcze raz, za rok. Taką chęć wyrazili wszyscy uczestnicy Forum i jego organizatorzy.

Ci dzięki którym, ... od pierwszego momentu i do ostatniej chwili pobytu na gościnnej tarnowskiej ziemi patronowało Biuro Organizacyjne Forum powołane przez Wojewódzki Ośrodek Kultury na czele z dyrektorem Stanisławem Lisem. Rodziny nam może i nie zastąpili, ale byli bliscy tego. Za serce dziękujemy Wam drodzy Rodacy. Jako oficjalni sponsorzy Światowego Forum wystąpiły następujące firmy, działające na terenie województwa tarnowskiego: Browar Okocim, Zakłady Przemysłu Tytoniowego w Krakowie, Firmy Western Union, Pepsi, Bank Przemysłowo-Handlowy S.A., Totalizator Sportowy, Fabryka Polam Pack, Krośnieńska Huta Szkła, Fabryka Kosmetyczna "Miraculum", Firma AVL, Ogólnopolski Tygodnik "Miliarder" Zakłady "Zemler", Polskie Linie Lotnicze "LOT", przedsiębiorstwo Optimus, Towarzystwo Ubezpieczeniowe WARTA.

Jerzy Waszkiewicz

Smutna rocznica

Pięćdziesiąty czwarty rok od smutnej pamięci września 1939r., kiedy to na niepokorną Polskę runęła kolosalna siła niemieckiego oręża. Złowrogie słowo "wojna" wstrząsnęło krajem i echem obleciało obie półkule. Siedemnaście dni i nocy polski żołnierz brocząc krwią bronił niepodległości, kiedy to 17 września wschodnią granicę państwa, broniącego swych zachodnich rubieży, przekroczył wschodni sąsiad - Związek Sowiecki, motywując swój krok chęcią obrony wschodnich terenów Polski przed niemiecką agresją.

20 września Czerwona Armia nie napotkawszy oporu wkroczyła do Pińska. Nazajutrz "obrońcy" zdemaskowali swe oblicze: bez przyczyny w sposób barbarzyński zostały zbombardowane z dział i podpalone dwie świątynie: katolicki klasztor z XIIw. i prawosławna cerkiew z XIIIw.

Wkrótce nastąpiły aresztowania wśród mieszkańców i ich deportacje na Wschód. Mieszkania i mienie represjonowanych przechodziły w ręce enkawudzistów i funkcjonariuszy partyjnych. "Obrońcy" okazali się szyderczo złośliwymi okupantami. Tak wcielił się w życie pakt Ribbentrop - Mołotow.

Wieczny odpoczynek poległym w walkach z agresją, ofiarom Katynia, męczennikom brązowej i czerwonej ideologii.

Współczucie rodzinom i potomkom ofiar znęcań, faszyzmu i komunizmu.

Ten złowieszczy wirus odrodzić się nie powinien!

M. Poluchowicz,
kombatant Wojny Obronnej 39r.
Pińsk

POLSKIE DATY

14 października 1773 roku, czyli 220 lat temu w Polsce sejm powołał do życia Komisję Edukacji Narodowej. Nowy urząd państwowy był pierwszą w Europie tego typu instytucją. Celem Komisji była organizacja nowego szkolnictwa, wprowadzenia języka polskiego jako wykładowego na miejsce łaciny i zastąpienie pamięciowej metody nauczania metodą poglądową. Na ten cel sejm przekazał dawne majątki jezuickie.

Do programu nauczania wprowadzono przedmioty przyrodnicze, fizykę i chemię, dodano nawet przedmioty praktyczne jak rolnictwo i otoczono troską wychowanie fizyczne.

W ustawach Komisji jeden z celów ujęto w słowach: "ucznia sposobnym uczynić do tego, żeby jemu było dobrze i z nim było dobrze".

Komisja Edukacji Narodowej powołana do przebudowy szkolnictwa dla młodzieży szlacheckiej, zajęła się również sprawą wychowania dzieci chłopskich i mieszczańskich.

Pod jej rządami rozwinęły się szkoły ludowe. Do szkół elementarnych po raz pierwszy w dziejach Polski dopuszczono dziewczęta.

W 1779 roku do pomocy Komisji Edukacji Narodowej powołano Towarzystwo do Ksiąg Elementarnych, którego zadaniem było opracowanie podręczników.

Wtedy to Onufry Kopczyński napisał pierwszy polski podręcznik gramatyki języka polskiego pt. "Gramatyka dla szkół narodowych". Z ramienia Komisji Hugo Kołłątaj zreformował Akademię Krakowską, a Marcin Poczobutt-Odlanicki - wybitny astronom i matematyk - Akademię Wileńską.

Działalność Komisji przyczyniła się do upowszechnienia oświaty w Polsce w walce z ciemnotą i zacofaniem, a dzień 14 października w Rzeczpospolitej Polski obchodzi się jako święto.

Mat

Mam 15 lat i od dzieciństwa cierpiałam na chorobę mocno utrudniającą chodzenie. W tym roku za pośrednictwem Ambasady Polskiej w Mińsku udało mi się zakwalifikować na wyjazd leczniczy do Polski, organizowany przez Stowarzyszenie "Wspólnota Polska".

Dzięki dobroci wielu ludzi, od połowy maja przebywałam na leczeniu w Centrum Zdrowia Dziecka w Międzylesiu k. Warszawy, na kolonii w Krynicy Morskiej, oraz na obozie rehabilitacyjnym w Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie, który kontynuowałam w Zegrzu.

Było to razem 15 tygodni niezapomnianych wrażeń: wycieczki do ciekawych miejsc w Polsce, zajęcia z języka polskiego, zawody sportowe i dużo rozrywki. Poznałam dużo koleżanek, nawiązałam nowe znajomości i doznałam wiele życzliwości ludzi, którzy przyczynili się do polepszenia stanu mojego zdrowia.

Chciałabym z całego serca za pośrednictwem "Głosu znad Niemna" wyrazić słowa szczerej wdzięczności Stowarzyszeniu "Wspólnota Polska", a zwłaszcza panu Henrykowi Ciukowi, personelowi CZD i AWF w Warszawie i wszystkim ludziom, którzy moje lato '93 uczynili jednym z najpiękniejszych w życiu.

Lena Pozdniakowa

Służyć oświacie polskiej

- Rozmowa z Prezesem Fundacji Pomocy Szkołom Polskim na Wschodzie Józefem Adamskim.

Wszystkie dzieci i nauczyciele klas polskich w krajach byłego ZSRR korzystają z pięknych , kolorowych i bardzo dobrze ułożonych podręczników języka polskiego, wydanych przez Fundację im. Tadeusza Goniewicza. Dobrze znany jest wśród Polaków na Wschodzie wydany przez Fundację kwartalnik dla nauczycieli, rodziców i młodzieży poza granicami Polski - "Rota".

Dziś prezes Fundacji Józef Adamski - gościem redakcji "Głosu".

Panie Prezesie, proszę oficjalnie przedstawić czytelnikom swoją organizację.

Józef Adamski z dziecięcym zespołem z Borun
Fot. Waniukiewicz

Fundacja powstała w 1989 roku jako kontynuacja działalności grup nieformalnych powołanych przez Tadeusza Goniewicza w celu niesienia pomocy oświacie polskiej w ZSRR. Odpowiedzieliśmy tym samym na potrzebę czasu, aczkolwiek zainteresowanie językiem i kulturą polską na Wschodzie było dość duże. Naszym celem było udostępnienie nauczycielom i uczniom narzędzia do pracy, stąd pomysł rozpoczęcia pomocy od produkowania elementarza Heleny Meterowej. Pierwszy nakład, który cały skierowaliśmy na Wschód, wyniósł 50 tys. ekzemplarzy. Potem nastąpiło kolejne wydanie, przyszły podręczniki dla klasy 1 "Czytam po polsku" i klasy 2 "Pokochaj polską mowę".

Następnie powstał kwartalnik "Rota", 1 stycznia 1991 r., przeznaczony dla nauczycieli, działaczy i intelektualistów za granicą. Dzisiaj rozchodzi się po całym świecie, trafiając do 60 państw...

Na ogół działalność Fundacji w różnych formach sięga wszędzie tam gdzie są Polacy. Współpracujemy przez stowarzyszenia, związki, kluby, bardziej dynamiczne parafie i konsulaty polskie.

Kto może być członkiem Fundacji?

Nie nastawiamy się na to by mieć członkowstwo całych Towarzystw lub Stowarzyszeń. Po prostu gromadzimy ofiarodawców, dobrodziejów, sponsorów oraz dobroczyńców. Sama Fundacja jest organizacją egalitarną, na czele której stoi Zarząd. Działalność cała jest pod kontrolą społeczną i przed społeczeństwem z tych darów i ofiar się rozliczamy.

- Sytuacja z wykładaniem języka polskiego tu, w krajach byłego ZSRR, wyposarzenie klas polskich w podręczniki, świadczy o efekcie Waszej działalności.

Jeśli cofnąć się do roku 1979, kiedy zaistniały początki naszej działalności, można powiedzieć że sytuacja z językiem polskim wyglądała tragicznie. Stawiano sprawę tak, że język polski na Wschodzie jest czymś straconym raz i na zawsze.

Mimo to staraliśmy się być pomocni wszystkim, kto chciałby opanować ten język od podstaw, odradzać polską kulturę i swoją tożsamość narodową. Jest ona zakodowana w każdym człowieku i te reakcje obudzone poprzez znajomość języka i kultury później wystąpiły.

- Jakie formy działalności stosuje Fundacja?

Wykorzystując zapał społeczny zachęcamy do współpracy nauczycieli, profesorów, intelektualistów, ludzi dobrej woli.

Organizyjemy kolonie dla dzieci ze Wschodu, chociaż koloniami to można nazwać umownie. U nas dziecko nie ma luksusu, ale ma zajęcia i ma możliwość poznać wiele ciakawych rzeczy, które ich interesują. Dzieci są bardzo chłonne i otwarte na wiedzę i to daje bardzo wysoki efekt.

Poza tem od lat organizujemy kontakty zespołów chórowych, taneczno-ludowych, dziecięcych.

Realizując nas cel podstawowy - niesienie pomocy oświacie i kulturze polskiej - Fundacja stara się odpowiedzieć na potrzeby nie tylko młodzieży, ale tych wszystkich, którzy sa zainteresowani naszą kulturą. Nie chcemy ani polonizować, ani narzucać swoich wartości, chcemy po prostu służyć tym, który naszej pomocy potrzebują.

Proszę opowiedzieć o tych, kto współpacuje z Fundacją.

Ludzie, którzy angażują się do współpracy z nami są autentycznymi społecznikami. Są to działacze z kręgu oświaty, z uczelni lubelskich, którzy chcą się sprawdzić w tej pracy.

Kwartalnik "Rota" nie posiada ani jednego etatu. Wszyscy pracują na zleceniach autorskich, umownych, specjalistycznych. W tej chwili tworzy się swojego rodzaju lobbi wokół "Roty", powstał zespół z kilkudziesięciu autorów, tworzą się nowe inicjatywy wydawnicze.

Czy poza zainteresowaniem łączą Pana ze Wschodem jakieś więzi rodzinne?

Nie mam rodziny na Wschodzie, za to mam dużo serdecznych przyjaciół. Moje szczególne zainteresowanie problemem pochodzi być może stąd, że w swoim gimnazjum w Tarnowie miałem wspaniałych profesorów, byłych kresowiaków. Pomyślałem, że tym przygotowaniem, które mam, mogę służyć ludziom.

Serdecznie dziękuje za rozmowę i za tą ogromna pomoc, którą otrzymujemy od Waszej Fundacji.

Rozmawiała Laura Michajlik

BESTSELLER

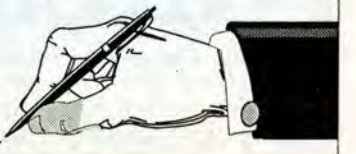
Uważa się na ogół, że początkujący szpieg, występujący jako dyplomata, dziennikarz czy biznesman w pierwszych miesiącach pracy na placówce winien unikać udziału w aktywnych operacjach. Póki co, ma za zadanie wczuć się w rolę: poznać miasto i kraj, w którym będzie pracować, poznać obowiązujące przepisy, obyczaje, tradycje. Liczne służby wywiadowcze tak właśnie przygotowują swoich agentów do przyszłych odpowiedzialnych zadań. W tym czasie miejscowa policja nie zwraca na nich specjalnej uwagi, miejscowa policja ma dość kłopotów z rutynowanymi szpiegami. Ale GRU to wywiad szczególny. Nie przypomina żadnego innego. Skoro w początkowym okresie cieszysz się względną swobodą - wykorzystaj to maksymalnie. Przez pierwszy miesiąc byłem w nieustannym ruchu: umieściłem jakiś pakiet w skrytce, przez tydzień obserwowałem miejsce, gdzie ktoś miał zostawić umówiony sygnał, nocą odbierałem w lesie jakieś skrzynki i dostarczałem je do ambasady, ściągałem naszych oficerów, gdy grupa nasłuchu stwierdziła zwiększoną aktywność policyjnych nadajników w rejonie operacji. Moja działalność sprowadzała się do ubezpieczania innych, pomocy innym, do udziału w operacjach, których celu ani znaczenia nie znałem. W naszej rezydenturze na czterdziestu oficerów GRU z pionu operacyjnego ponad połowa wykonuje taką robotę - "ubezpieczają ogon". Przezywa się ich pogardliwie chartami. Chart to pies myśliwski, którego karmić dużo nie trzeba, a gania się go po polach i lasach w poszukiwaniu lisów czy zajęcy. Można napuścić charty do ubezpieczania tajnych operacji, których znaczenia może my się tylko domyślać.

Wikingowie stoją znacznie wyżej w hierarchii rezydentury. W języku Prasłowian Wikingowie oznaczali nieproszonych, zamorskich przybyszów - okrutnych, podstępnych, drapieżnych, zuchwałych. Nasi wikingowie pracują pod osobistą kontrolą rezydenta, respektują jego zastępców, ale operacje prowadzą najczęściej samodzielnie. Ci, którzy odnoszą najwięcej sukcesów, z czasem sami zostają zastępcami rezydenta. Wówczas otrzymują do dyspozycji zgraję chartów.

Pierwszy Zastępca rezydenta sprawuje ogólną kontrolę nad ekipą. Aktywny i zdolny oficer wyspecjalizowany w zdobywaniu informacji, nadzoruje - prócz własnych bieżącvch operacji i swoich chartów - również grupę nasłuchu radiowego, a także pracę wszystkich oficerów, w tym również technicznych i operacyjno technicznych. Odpowiada przy tym za ochronę rezydentury i jej bezpieczeństwo. Nie podlegają mu jedynie szyfranci, którymi dowodzi sam rezydent.

Rezydent czyli Dowódca, czyli Nawigator, czyli Przechera odpowiada za wszystko. Posiada praktycznie nieograniczone pełnomocnictwa. Dla przykładu, ma prawo zabić każdego z podlegających mu oficerów, włącznie z Pierwszym Zastępcą, gdyby w grę wchodziło bezpieczeństwo rezydentury, a ewakuacja oficera powodującego zagrożenie nie była możliwa. Prawo zabijania oficerów CRU ma - oprócz rezydentów - jedynie Sąd Najwyższy i to wyłącznie za zgodą

AKWARIUM

Wiktor Suworow

także na grubego zwierza, oczywiście nie w pojedynkę, lecz całą zgrają. Chart - to długie nogi i mała głowa.

Wszystko jest względne na tym świecie. Jestem oficerem Sztabu Generalnego. W stosunku do milionów oficerów Armu Radzieckiej należę do najwyższej elity. W ramach Sztabu Generalnego jestem oficerem GRU, a więc wyższą kastą wśród tysięcy innych oficerów tegoż Sztabu. W GRU jestem oficerem "wyjazdowym", co oznacza, że można mnie wypuszczać na robotę za granicę. Oficerowie "wyjazdowi" - to znacznie wyższa kategoria, niż zwyczajni oficerowie GRU, których za granicę się nie puszcza. Wśród "wyjazdowych" również zaliczam się do lepszej klasy, ponieważ należę do sekcji operacyjnej, a ta ceni się wyżej od naszej służby łączności i nasłuchu, od służb wartowniczych, od naszych mechaników i techników. Wewnątrz elity natomiast jestem plebejuszem. Oficerowie pionu zdobywania informacji dzielą się na charty i wikingów. Ci pierwsi - to uciskana, pozbawiona wszelkich praw większość uprzywilejowanej kasty oficerów operacyjnych. Każdy pracuje pod ścisłą kontrolą jednego z zastępców rezydenta, niemal nigdy nie spotykając samego rezydenta. Polujemy na tajemnice, mówiąc ściślej na ludzi, będących w posiadaniu tych tajemnic. To nasza główna działalność. Poza tym jesteśmy bezlitośnie wykorzystywani KC. Tak więc nasz Dowódca jest w pewnych kwestiach ponad Sądem Najwyższym; nie potrzebuje żadnych rad ani konsultacji. Decyduje sam. Nasz Nawigator podlega szefowi 5 Sektora I Zarządu GRU, jednak w wielu sprawach podporządkowuje się wyłącznie szefowi GRU. W razie różnicy zdań ma prawo w wyjątkowych okolicznościach komunikować się bezpośrednio z Komitetem Centralnym. Bezgraniczną władzę Rezydenta równoważy jedynie fakt istnienia równie potężnej, niezależnej i antagonistyćnej rezydentury KGB. Obaj rezydenci nie są podporządkowani ambasadorowi. Ambasador figuruje wyłącznie jako parawan dla zamaskowania w składzie radzieckiej misji obecności dwóch grup uderzeniowych. Zrozumiałe, że w obecności osób postronnych obaj rezydenci - dyplomaci wysokiej rangi - okazują mu pewien szacunek. Na tym szacunku kończy się ich zależność od ambasadora. Każda rezydentura posiada na terenie ambasady własne, wydzielone terytorium, którego broni przed obcymi jak twierdzy. Drzwi rezydentury przypominają solidny sejf. Dawno temu jakiś żartowniś przywiózł ze Związku metalową tabliczkę zdjętą ze słupa wysokiego napięcia: "Uwaga! Grozi śmiercią". U góry - trupia czaszka. Przyczepiono ją do zielonych drzwi i od lat chroni naszej twierdzy przed ciekawością postronnych.

11, ПОНЕДЕЛЬНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

17.30. Навіны (з сурдаперакладам). **17.40.** Слова. **18.00.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.10.** Размова з нагоды. (Гр.). **18.40.** Веснік гарсавета. (Гр.). **19.00.** Абласныя навіны (Брэст). **19.10.** Дзелавы партнер. «Інтэрінвест-93» прадстаўляе тавары вытворчасці сумесных прадпрыемстваў Беларусі. **19.40.** Творчае маладзёжнае аб'яднанне «Крок». **21.10.** Тэлевізійны акцёрскі клуб. **20.35.** Кантакт: адрасы, прапановы, інфармацыя. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** Пад купалам сусвету. **21.45.** Спартыўны тэлекурьер. **22.05.** «Двое на востраве слёз». Маст. фільм. **23.35.** НІКА.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

17.00, 20.00, 23.10. Новости. **17.25.** Танцуют артисты Московского театра-шоу. **17.55.** Документы и судьбы. **18.00.** Гол. **18.35.** Эхо недели. **19.05.** Как стать богатым. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Премьера художественного телесериала «Мелочи жизни». «Новая студия» представляет: новый понедельник. **21.35.** Монтаж. **21.35.** Кривой эфир. **22.10.** Театральная площадь. **23.20.** Новый понедельник.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00. Вести. **7.20.** Требуются... Требуются... **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Совершенно секретно. **8.55.** Устами младенца. **9.25.** Мульти-пульти. **9.35.** Звездный дождь. **10.35.** Манера. **22.05.** Домашний экран. «Человек с бульвара Капуцинов». **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Киноповести. «Любовь земная». **14.55.** Телегазета. **15.00.** Бизнес в России. **15.30.** Там-там новости. **15.45.** Премьера документального фильма «Испания с высоты птичьего полета». **16.15.** Трансросэфир. **16.50.** Спасение 911. **17. 45.** Азы карьеры. **18.00.** В ракурсе семейный портрет. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Художественный фильм. «Сны Поля Таглия». **20.20.** ЭКС. **20.30.** Хроно. **21.00.** Без ретуши. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель. **22.35.** Художественный фильм.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.10.** Программа дня. **10.15.** Мама и я. **10.30.** Дошкольники дома. **10.55.** Поговорим о детях. **11.05.** «Династия». Серия 210. **12.00.** Приятное с полезным. **12.20.** Кулинарная программа. **12.40.** От колыбели до школы. **13.00.** Новости. **13.15.** «Семейный альбом». Англо-американский язык. **13.45.** Программа для подростков. **14.30.** Школы в Европе. **14.50.** Артист и его мир. **15.55.** Репортаж. **16.10.** Интервью с театральным критиком. **16.25.** «Антигона». **16.30.** Подвал под баранами. **16.45.** Интервью с историком. **16.55.** Программа на вечер. **17.05.** Тележурнал для подростков. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Квант. **18.40.** Право и бесправие. **19.05.** Комедийный сериал пр-ва США. **19.30.** Искусство. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Прямо из Бельведера. **21.20.** Телетеатр. П. Шаффер. «Амадеус». **22.40.** Миниатюры. **22.45.** Музыкально-поэтическая программа. **23.20.** Репортаж. **00.00.** Новости. **00.15.** Горячая линия. **00.25.** Музыкальная программа. **00.35.** «В тебе моя надежда». **02.00.** Развлекательная программа.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Развлекательная программа. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Новые приключения». Мультсериал. **10.05.** Студия второй программы. **10.15.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.40.** Женский журнал. **11.05.** Английский язык для детей. **11.25.** Немецкий язык. **12.00.** Панорама. **12.05.** Студия второй программы. **12.10.** Семь дней польского спорта. **13.00.** Документальный фильм. **14.00.** Панорама. **14.05.** «Третья граница». Сериал пр-ва Польши. **15.00.** Публицистическая программа. **16.00.** Галерея «Двойки». **16.30.** Приветствие. **16.35.** Новые приключения. **17.00.** Панорама. **17.05.** Спортивная студия. **17.15.** Концерт. **17.40.** Обзор кинохроник. **18.15.** Польская кинохроника. **18.30.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Колесо фортуны. **20.05.** Документальный фильм. **21.00.** «Молнии». Сериал пр-ва США. **21.20.** Музыкальная программа. **21.30.** Автожурнал. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.40.** Репортеры «Двойки» представляют. **23.00.** «Возвращение Перри Массона». Фильм пр-ва США. **00.35.** Вина и наказание. **01.00.** Панорама. **01.10.** Ночь и стресс. **01.25.** Варшавская осень. **02.00.** «Молнии». Сериал пр-ва США.

12, ВТОРНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам сусвету. **8.25.** Фільм-канцэрт. **8.55.** Тэлевізійная дошка аб'яў. **9.00.** Гісторыя Беларусі. 6-ы клас. **13.30, 17.30.** Навіны. **13.40.** «Двое на востраве слёз». Маст. фільм. **15.10.** «Захавальнік». Тэлефільм. **15.30.** «Нов і К»-Топ-10.**16. 30.** Беларуская літаратура. 8-ы клас. **17.05.** Мультфільм. **17.30.** Навіны (з сурдаперакладам). **17.40.** «Маэстра». Кінанарыс. **17.50.** Гаспадар. **18.30.** Навіны Бі-бі-сі. **19.00.** Абласныя навіны (Віцебск). **19.10.** ТА «Рэха». **19.30.** Старонкі беларускай музыкі. **19.40.** «Вячэрні канал». Інфармацыйна-музычная праграма. (Гр.). **20.35.** Кантакт: адрасы, прапановы, інфармацыя. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.45.** «Салодкі ручай». Тэлесерыял. **22.40.** Студыя «Тэлесябрына». **23.35.** Крымінальная хроніка. **23.55.** НІКА.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 17.00, 20.00, 23.10. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Веселые нотки. **8.40.** Премьера телефильма «Просто Мария». **9.30.** Человек и закон. **10.00, 13.50.** Мультфильм. **10.10, 15.40.** 440 Герц. **10.50.** Пресс-экспресс. **11.20, 14.00.** Новости (с сурдопереводом). **11.20.** «Хождение по мукам». Художественный телефильм. 8-я серия. **12.40.** «Визит дамы». Художественный телефильм. 1-я серия. **14.25.** Дело. **14.35.** Мир денег Адама Смита. **15.05.** Блокнот. **15.10.** Премьера мультфильма. «Приключения Тедди Ракспина». **16.20.** Московский международный автосалон. **16.50.** Технодром. **17.25.** Верительная грамота. **17.45.** Документы и судьбы. **17.50.** Азбука собственника. **18.05.** «Просто Мария». **18.55.** Тема. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Премьера художественного фильма «Мясник» (Франция — Италия). **22.15.** Хит-парад Останкино. **23.40.** На первенство мира по шахматам. **23.55.** Мир на досуге.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.20.** Требуются... Требуются... **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Без ретуши. **11.00.** «Мужчины». Художественный фильм. **12.30.** Мульти-пульти. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Киноповести. «Судьба». 1-я серия. **15.00.** Христианская программа. **15.30.** Там-там новости. **15.45.** Студия «Рост». **16.15.** Трансросэфир. **17.00.** Петербургские истории. **17.30.** Хроника национальной политики. **17.45.** Пласидо Доминго и Хулио Иглесиас в программе «Испанские фантазии». **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Домашний экран. Премьера художественного телефильма «Санта-Барбара». 230-я серия. **20.15.** «Аз» есмь. **21.00.** Отечество мое. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель. **22.40.** Балет Санкт-Петербурга. **23.25.** Музыкальная программа.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.00.** Новости. **10.10.** Программа дня. **10.15.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.55.** Поговорим о детях. **11.00.** «Жизнь». Сериал пр-ва Японии. **11.45.** Армии мира. **12.00.** Рынок труда. **12.20.** Репортаж. **12.45.** Примени сама. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.45.** Для детей. «Тик-так». **14.30.** Образовательное телевидение. **14.35.** Наша Балтика. **14.50.** Клиника больной мечты. **15.05.** Клуб домашнего компьютера. **15.20** В кругу науки. **15.45.** Счет математики. **16.00.** Рисуй с нами. **16.15.** Со знаниями через жизнь. **16.30.** Джойстик. **16.55.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для детей. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Сенсации XX века. **18.40.** Сто лет кино. **19.05.** «Скорч». Сериал пр-ва США. **19.30.** Чрезвычайный пересмотр. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Сейсмограф. **21.25.** «Я знаю, что меня зовут Стивен». Фильм пр-ва США. **23.05.** Польская улица. **23.20.** Страна Америки. **00.00.** Вечерние новости. **00.15.** Горячая линия. **00.25.** Музыкальная программа. **00.30.** Необычные биографии. **01.30.** После полуночи. **02.15.** Столетие танца.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Развлекательная программа. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Аннетта». Мультсериал. **10.05.** Студия второй программы. **10.15.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.40.** Мир женщин. **11.05.** «Семейный альбом». Англо-американский язык. **11.30.** Английский язык в науке и технике. **11.45.** Английский язык в экономике. **12.00.** Панорама. **12.05.** Студия второй программы. **12.15.** Программа о животных. **12.45.** Отчизна. **12.40.** Наша планета живет. **14.00.** Панорама. **14.05.** «Флип и Флап». Комедия пр-ва США. **15.00.** Специальная линия. **15.50.** «Балет». Документальный фильм. **16.15.** Документальный фильм. **16.30.** Приветствие. **16.35.** «Аннетта». Мультсериал. **17.00.** Панорама. **17.05.** Спортивная студия. **17.15.** Тележурнал. **17.35.** Из краковского архива. **17.45.** Отчизна. **18.10.** Католическая программа. **18.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Колесо фортуны. Телетурнир. **20.05.** Документальный фильм. **21.25.** Варшавский кинофестиваль. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.40.** Беспокойство конца тысячелетия. **23.05.** «Мишима». Фильм пр-ва Японии. **01.00.** Панорама. **01.10.** «Сведение счетов». Фильм пр-ва Франции.

13, СРЕДА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам сусвету. **8.25, 10.30.** Фільм-канцэрт. **9.00.** Беларуская літаратура. 8-ы клас. **9.35, 21.45.** «Салодкі ручай». Тэлесерыял. **11.30.** ТА «Рэха». **11.50.** «Руская рулетка». Маст. фільм. **13.10.** Мультфільм. **13.30.** Навіны. **13.40.** «Сакрэтны фарватэр». Маст. фільм. 1-я і 2-я серыі. **15.55.** Відзьма-нявідзьма. **16.55.** Для школьнікаў. **17.25.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **17.35.** Гарадніца. Літаратурна-мастацкая праграма. (Гр.). **18.40.** Ці далёка нам да Беларусі? Рэпартаж з вясковай школы. (Гр.). **19.00.** Абласныя навіны (Гомель). **19.10.** Крок. **19.45.** Гандбол. Чэмпіянат Еўропы. Мужчыны. Беларусь-Харватыя. **20.35.** Кантакт: адрасы, прапановы, інфармацыя. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **22.40.** НІКА. **22.55.** «Зоркі» на экране. «Асада Венецыі». Маст. фільм.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 17.00, 20.00, 23.05. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20, 13.35, 16.00.** Мультфильм. **8.30.** Сорока. **8.50.** Премьера художественного телефильма «Просто Мария». **9.40.** Торговый мост (прямая). **10.10.** Рок-урок. **10.50, 24.15.** Пресс-экспресс. **11.00, 14.00.** Новости (с сурдопереводом). **11.20.** «Хождение по мукам». Художественный телефильм. 9-я серия. **12.25.** «Визит дамы». Художественный телефильм. 2-я серия. **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.15.** Премьера мультфильма. «Приключения Тедди Ракспина». **15.40.** Между нами, девочками. **16.30.** Первая выставка. **16.50.** Технодром. **17.25.** В эфире — телерадиокомпания «Мир». **17.50.** Документы и судьбы. **18.00.** «Просто Мария». **18.50.** Миниатюра. **19.00.** Студия «Резонанс», представляем. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Поет А. Буйнов. **21.05.** Футбол. Отборочный матч чемпионата мира. Сборная Голландии — сборная Англии. **23.30.** Большая прогулка. **00.25.** МТУ.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.20.** Требуются... Требуются... **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Параллели. **8.15.** Отечество мое. **9.10, 15.00.** Мульти-пульти. **19.20.** Наш сад. **9.50.** Балет Санкт-Петербурга. **10.35.** «Музыкальный экзамен» Представляет... **10.50.** Домашний экран. «Санта-Барбара». 230-я серия. **11.40.** Зигзаг удачи. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Киноповести. «Судьба». 2-я серия. **14.35.** Музыкальная коллекция. **15.15.** Сигнал. **15.30.** Там-там новости. **15.45.** Студия «Рост». **16.15.** Трансроэфир. **17.00.** Русская виза. **17.30.** «Дом Романовых». Документальный фильм. Часть 1-я. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Санта Барбара». 231-я серия. **20.15.** І-клуб. **21.00.** Уходящая натура. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель. **22.40.** «Ностальгия» — Музыка всех поколений. **23.10.** Тишина № 9.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.00.** Новости. **10.10.** Программа дня. **10.15.** Мама и я. **10.55.** Поговорим о детях. **11.00.** «Сумасшедшие записки». Сериал пр-ва США. **11.50.** Таков мир. **12.15.** Клуб хорошей книги. **12.30.** Репортаж. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Для молодежи. **14.30.** Английский язык в экономике. **16.55.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для молодежи. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Экологический журнал. **18.40.** Биржа без тайн. **19.05.** «Сумасшедшие записки». Сериал пр-ва США. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** Спортивная студия. **23.05.** Польская улица. **23.35.** Развлекательная программа. **00.00.** Новости. **00.15.** Горячая линия. **00.25.** Музыкальная программа. **00.30.** «Пине палаце». Фильм пр-ва Австралии. **02.00.** Час для бессонницы.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Развлекательная программа. **9.05.** Местная программа. **9.40.** «Робин Гуд». Сериал пр-ва Японии. **10.05.** Студия второй программы. **10.15.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.40.** Мир женщин. **11.05.** Английский язык для детей. **11.30.** Французский язык. **12.00.** Панорама. **12.05.** Студия второй программы. **12.15.** Спортивная программа. **13.00.** «Умножение жизни». Документальный фильм. **13.40.** Документальный фильм. **14.00.** Панорама. **14.05.** «Жизнь начинается после тридцати». Сериал пр-ва США. **14.55.** Музыкальный фильм. **16.30.** Приветствие. **16.35.** «Робин Гуд». Сериал пр-ва Италии. **17.00.** Панорама. **17.05.** Тележурнал. **17.20.** Жизнь вокруг нас. **17.50.** Розыгрыш лото. **17.55.** Журнал купцов и промышленников. **18.30.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Колесо фортуны. **20.05.** Свидетели XX века. **20.15.** Документальный фильм. **21.00.** «Жизнь начинается после тридцати». Сериал пр-ва США. **21.45.** Тени жизни. **22.00.** Панорама. **22.30.** Экспресс репортеров. **23.10.** Спортивная программа. **01.00.** Панорама. **01.05.** Развлекательная программа. **02.10.** Документальный сериал.

14, ЧЕТВЕРГ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам сусвету. **8.25.** «Каб горан не згас». Тэлефільм. **8.50, 21.45.** «Салодкі ручай». Тэлесерыял. **9.45.** Гандбол. Чэмпіянат Еўропы. Мужчыны. Беларусь—Харватыя. **11.25.** Беларусь збірае сяброў. **13.30, 17.30.** Навіны. **13.40.** «Сакрэтны фарватар». Маст. Фільм. 3-я і 4-я серыі. **16.05.** Музыка. 4-ы клас. **16.25.** Для школьнікаў. **17.40.** Наш стары знаёмы.. **18.00.** Радар. **19.30.** Навіны Бі-бі-сі. **19.00.** Абласныя навіны (Гр.). **19.10.** Зачытайце маё пісьмо... . **19.15.** Наша здароўе. (Гр.). **19.50.** Баскетбол. Чэмпіянат МПБЛ. РТІ (Місnк) — «Жальгірыс» (Каўнас). **20.35.** Кантакт: адрасы, прапановы, інфармацыя. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **22.40.** Пазіцыя ўрада. Актуальнае інтэрвью. **22.55.** НІКА. **23.10.** Творчае маладзёжнае аб'яднанне «Крок». **00.10.** Мотабол. Пасляслоўе да чэмпіянату.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 20.00, 23.10. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Премьера художественного телефильма «Просто Мария». **9.10.** Футбол. Отборочный матч чемпионата мира. Сборная Голландии — сборная Англии. 2-й тайм. **10.00.** В мире животных. **10.50, 24.30.** Пресс-экспресс. **11.00, 14.00.** Новости (с сурдопереводом). **11.20.** «Хождение по мукам». Художественный телефильм. 10-я серия. **12.35.** «Карусель». Художественные телефильм. **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.15.** Премьера мультфильма «Приключения Тедди Ракспина». **16.00.** Рок-урок. **16.40.** ... До 16 и старше. **17.55.** «Просто Мария». **18.45.** Кинопанорама. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Лотто «Миллион». **21.10.** Азбука собственника **21.20.** К 70-летию «Мосфильма». «Иван Васильевич меняет профессию». **23.25.** На первенство мира по шахматам. **23.40.** Футбол. Чемпионат России. «Динамо» (Москва) — «Луч» (Владивосток). 2-й тайм.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.20.** Требуются... Требуются... **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Утренний концерт. **8.15.** Уходящая натура. **9.10.** Золотая шпора. **9.40.** «К-2» представляет: Абзац. **10.50.** Домашний экран. Художественный телефильм. «Санта-Барбара». 231-я серия. **11.40.** Воспоминание о лете. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Спасение 911. **14. 20.** Премьера документального фильма «Начнем с храма...». **14.45.** Мульти-пульти. **14.55.** Телегазета. **15.00.** Мегаполис. **15.30.** Там-там новости. **15.45.** Студия «Рост». **16.15.** Трансросэфир. **17.00.** Мир и война. **17.30.** М-трест. **17.45.** «Дом Романовых». Документальный фильм. Честь 2-я. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Санта-Барбара». 232-я серия. **20.30.** Сам себе режиссер. **21.00.** Кто-то теряет, кто-то находит, или Размышления на нейтральной полосе. **21.40.** П. И. Чайковский. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.430.** Спортивная корусель. **22.40.** Солнце в ночи. **23.10.** Музыка Санкт-Петербурга. **23.40.** Маскарад.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.00.** Новости. **10.10.** Программа дня. **10.15.** Мама и я. **10.30.** Дошкольники дома. **10.45.** Поговорим о детях. **11.05.** «Полицейские из Майями». Сериал пр-ва США. **12.00.** Четверть часа на экране. **12.15.** Тележурнал. **12.40.** Программа о малышах. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Программа для детей. **14.30.** Образовательное телевидение. **14.35.** Документальный фильм. **15.25.** Мы живем в Польше. **15.40.** «Радость жизни». Сериал пр-ва Франции. **15.50.** Животные мира. **16.15.** Тележурнал. **16.20.** Робинзоны. **16.40.** 1500 секунд с животными. **16.55.** Программа на вечер. **17.05.** Для детей. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Телетурнир. **18.45.** Публицистическая программа. **19.05.** Документальный сериал. **19.35.** Католический журнал. **20.00.** Вечеринка. **20.10.** Золотая рыбка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Программа о работе правительства. **21.20.** «Полицейские из Майями». Сериал пр-ва США. **22.10.** Только в первой программе. **23.00.** Польская кухня. **23.25.** Пегас. **00.00.** Хозяйственные новости. **00.20.** Горячая линия. **00.30.** Музыкальная программа. **00.35.** «Красная империя». Документальный сериал. **01.25.** Это люблю.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Развлекательная программа. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Кот в сапогах». Мультсериал. **10.05.** Студия второй программы. **10.15.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.40.** Мир женщин. **11.05.** Фильм на французском языке. **11.30.** Фильм на английском языке. **12.00.** Панорама. **12.05.** Школа лгунов. **12.40.** Представляет Агата Млынарская. **13.00.** Учители мира. **14.00.** Панорама. **14.05.** «Принц Лазуре». Фильм пр-ва Франции. **15.25.** Тележурнал. **15.45.** Свободный голос. **16.30.** Приветствие. **16.35.** «Кот в сапогах». Мультсериал. **17.00.** Панорама. **17.05.** Спортивная студия. **17.35.** Мультихобби. **17.55.** Варшавский кинофестиваль. **18.30.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Колесо фортуны. **20.05.** Национальные меньшинства. **20.55.** Музыкальный фильм. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.40.** Декалог. **23.10.** «Мария Стюарт». Спектакль. **01.00.** Панорама. **01.05.** «Мария Старт». Продолжение спектакля.

15, ПЯТНИЦА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам сусвету. **8.25.** Фільм-канцэрт. **8.55.** Тэлевізійная дошка аб'яў. **9.00.** 4-ы клас. **9.20.** «Салодкі ручай». Тэлесерыял. **10.15.** Баскетбол. Чэмпіянат МПБА. РТІ (Мінск) — «Жальгірыс» (Каўнас). **11.40.** Мультфільмы. **11.55.** «Поезд па-за раскладам». Маст. фільм. **13.15.** Пазіцыя ўрада. Актуальнае інтэрвью. **13.30.** Навіны. **13.40, 15.40.** Дакументальны фільм. **14.00.** «Загадка Эндхаўза». Маст. фільм. **16.10.** ПІК. **17.00.** Запрашальны білет. **17.25.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **17.40, 18.30.** «Толькі па пятніцах». Інфармацыйна-публіцыстычная праграма. (Гр.). **17.55.** «Хай дапаможа нам музыка». Гродзенская капэла прадстаўляе... Перадача — 1-я. **19.00.** Абласныя навіны (Магілёў). **19.10.** Дыялог. Лёс беларускай дзяржаўнасці. **19.55.** Студыя «Тэлесябрына». **20.05.** Кантакт: адрасы, прапановы, інфармацыя. **20.10.** Хакей. Чэмпіянат МХЛ. «Цівалі» (Мінск) — «Іціль» (Казань), 3-ці перыяд. **20.45.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.45.** Маст. фільм. «Невядомая жанчына» (ААР).

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 17.00, 20.00, 23.10. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20, 15.05.** В гостях у сказки. **9.45.** Концертная программа. **10.00.** Клуб путешественников (с сурдопереводом). **10.50, 02.35.** Пресс-экспресс. **11.00, 14.00.** Новости (с сурдопереводом). **11.20, 18.15.** Америка с М. Таратутой. **11.50.** «Операция на сердце». Телеспектакль. **13.30.** Концерт Государственного академического оркестра русских народных инструментов им. Н. Осипова. **14.25.** Бридж. **14.50.** Бизнес-класс. **16.30.** Мультфильм. **16.40.** Музограф. **17.20.** Другие. **17.40.** Человек и закон. **18.45.** Поле чудес. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Человек недели. **20.55.** В клубе детективов. Премьера художественного телефильма «Марлоу, частный сыщик». 3-я серия. **22.00.** Хоккей. Чемпионат МХЛ. «Динамо» (Москва) — «Лада» (Тольятти). 2-й и 3-й периоды. **23.45.** Политбюро.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.20.** Требуются... Требуются.. **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Утренний концерт. **8.15.** Кто-то теряет, кто-то находит, или Размышления на нейтральной полосе. **8.55.** Сам себе режиссер. **9.25.** Музыка крупным планом. **10.20.** «Городок». **10.45, 15.45.** Мульти-пульти. **10.50.** Домашний экран. Художественный телефильм «Санта-Барбара». 232-я серия. **11.40.** Белая ворона. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Мастера. **14.10.** Открытая музыка. **14.55.** Телегазета. **15.00.** Родники. **15.30.** Там-там новости. **16.15.** Погасшая звезда? **16.45.** К. Сен-Санс. **16.55.** Дисней по пятницам. «Срочно требуются дети». 2-я серия. **17.45.** Давайте разберемся. **18.00.** Кто цыган любил без меры...**18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «К-2» представляет: Мультпросвет. **20.15, 22.40.** «Поминальная молитва». Спектакль. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель. **00.05.** Виниловые джунгли.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.00.** Новости. **10.10.** Программа дня. **10.15.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **11.00.** «Прекрасный дуэт». Комедия пр-ва США. **12.25.** Репортаж. **13.00.** Новости. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Для самых маленьких. **14.30.** Английский язык. **14.35.** Люди и политика. **15.00.** Так как в кино. **15.15.** Бизнес-старт. **15.30.** Телепластикон. **15.45.** Красная вставка. **16.00.** Какая ты. **16.15.** Если не Оксфорд. **16.35.** В калейдоскопе. **16.55.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для детей. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Автомания. **18.40.** Скрытые ценности. **19.00.** Свидание «в темную». **19.45.** Сатирическая программа. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** «Одни и другие». Фильм пр-ва Франции. **00.00.** Новости. **00.15.** Горячая линия. **00.25.** Музыкальная программа. **00.30.** «Одни и другие». Часть 2. Фильм пр-ва Австралии. **02.00.** Концерт.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Развлекательная программа. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Батман». Сериал пр-ва США. **10.05.** Студия второй программы. **10.10.** Музеи Австрии. **10.40.** Мир женщин. **11.05.** Фильм на немецком языке. **12.00.** Панорама. **12.05.** Трижды искусство. **12.35.** Развлекательная программа. **13.00.** Бенефис И. Опальского. **14.00.** Панорама. **14.05.** «Остановка Аляска». Сериал пр-ва США. **14.50.** Музыкальная программа. **16.00.** Документальная программа. **16.30.** Приветствие. **16.35.** «Батман». Сериал пр-ва США. **17.00.** Панорама. **17.05.** Программа для молодежи. **17.30.** «Пылающие сердца». Фильм пр-ва Франции. **18.15.** Варшавская кинонеделя. **18.30.** Грусть и мечты. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **20.00.** Голубой концерт. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.40.** Развлекательная программа. **22.50.** Концерт. **23.15.** «Остановка Аляска». Сериал пр-ва США. **00.00.** Телетеатр. **01.05.** Панорама. **01.10.** Концерт. **02.00.** «Пылающие сердца». Фильм пр-ва Франции.

16, СУББОТА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам сусвету. **8.25.** Маст. фільм. «Невядомая жанчына». **10.10.** Урокі здароўя. **10.40.** Мультфільм. **11.00.** Тыдзень планеты. **11.15.** Паказвае Віцебск. **12.20.** Футбол. Чэмпіянат Беларусі. «Днепр». (Магілёў) — «Дынама» (Мінск). **13.55.** «Хай дапаможа нам музыка». Гродзенская капэла прадстаўляе. Перадача 2-я. **14.30.** Ало, ёсць пытанне. Наш госць — першы намеснік старшыні Дзяржаўнага мытнага камітэта Беларусі П. В. Крачко. Прамя лінія. **15.30.** Хрысціянская праграма. **16.00.** Гандбол. Чэмпіянат Еўропы. Мужчыны. Беларусь — Балгарыя. **17.30.** Працістаянне. **18.20.** Студыя «Тэлесябрына». **18.40.** Залаты рынг. **17.40.** «Нов і К»-топ-10.**20. 40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.50.** Маст. фільм «Салодкія мроі» (ЗША).

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.00, 20.00, 23.10. Новости. **6.25.** Утренняя гимнастика. **6.35.** Пресс-экспресс. **6.45.** Субботнее утро делового человека. **7.00.** Спорт-шанс. **7.30.** «Марафон-15» — малышам. **8.30.** В эфире — межгосударственная телерадиокомпания «Мир». **9.55.** Премьера документального телефильма «Часовня Сергия». **10.50.** Авиакосмический салон. **11.05.** Музыкальный киоск. **11.40.** Лица власти. **11.55.** Актеры и судьбы. Худ. фильм «Тихий Дон». 1-я серия. **14.00.** Новости (с сурдопереводом). **14.25.** Премьера худ. телефильм «Пеппи Длинный Чулок». **14.55.** Деньги и политика. **15.25.** Спортивная программа ультра-си. **15.55.** Красный квадрат. **16.35.** Замок искусств. **17.25.** Счастливый случай. **18.20.** Навеселе. **18.40.** Коламбия пикчерс представляет премьеру худ. телефильма «Стингрей». Часть 1-я. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Коламбия пикчерс представляет премьеру худ. телефильма «Война Дженни». 1-я серия. **21.40.** Студия «Резонанс» представляет. **22.00.** Империя зрелищ. **23.25.** Последний киносеанс. Премьера худ. телефильма «Декалог-У» (Польша). **00.25.** На первенство мира по шахматам. **00.40.** В мире джаза.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Музыкальная коллекция. **8.00.** Формула-730. **8.30.** Непознанная Вселенная. **9.00.** Студия «Рост». **9.30.** Пилигрим. **10.15.** Публицистическая программа «45». **11.00.** РТВ-избранное: «Снег — судьба моя». Документальный фильм. 3-я серия. **12.00.** Телеэрудит. **12.05.** Чемпионат России по бальным танцам. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.20.** Видеопоэзия. **13.35.** Козырная дама. **14.05.** Амика веритас. **15.05.** «К-2» представляет: «Звезды» Америки. **15.35.** Пушкинский вальс. **16.05.** Футбол без границ. **17.00.** Фильм-премьер. **17.15.** Великие цирки мира. **18.15.** Устами младенца. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Премьера худ. фильма «Уинстон Черчилль. Путь к вершине». 3-я серия. **20.25.** Телеэрудит. **20.30.** Маски-шоу. **21.00.** Контрасты. **21.40.** Репортер. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель. **22.40.** Программа «А». **23.40.** Ночной сеанс. «Фуэте».

ПОЛЬША-I

8.00. Сельскохозяйственный журнал. **8.20.** Агрорынок. **8.45.** Из Польши. **9.05.** Мнения и эмоции. **9.25.** Все об огороде. **9.50.** Программа дня. **10.00.** Новости. **10.10.** «Зерно». Программа католической редакции для детей. **10.35.** Программа для детей. **12.00.** Звериная одиссея. **13.00.** Новости. **13.10.** «Море». Тележурнал. **13.40.** Спортивная студия. **14.25.** Мультфильмы У. Диснея. **15.40.** Телетеатр воспоминаний. **17.45.** Телеэкспресс. **18.10.** «День за днем». Сериал пр-ва США. **19.00.** Концерт для Иоана Павла II. **20.15.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Польские зоопарки. **21.30.** «Летит ли с нами пилот». Комедия пр-ва США. **23.10.** Тележурнал. **00.25.** Новости. **00.35.** Спортивная суббота. **00.45.** Репортаж. **01.20.** «Это». Фильм ужасов пр-ва США. **02.50.** «Горячие сердца». Фильм пр-ва США.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Военный киножурнал. **9.00.** Программа для детей. **10.00.** «Такие одинокие». Программа для глухонемых. **10.20.** Урок языка глухонемых. **10.25.** Приветствие. **10.35.** Сообщество в культуре. **11.05.** Вторая программа. **11.10.** Развлекательная программа. **12.00.** Встреча с музыкой. **13.00.** Академия польского кино. «Фараон». **14.40.** Годовщина понтификата Иоана Павла II. **15.00.** Документальный фильм. **15.30.** Спортивная программа. **16.20.** Вторая программа. **16.30.** Животные мира. **16.55.** Розыгрыш лото. **17.00.** Панорама. **17.05.** Программа на вечер. **17.15.** «Полный дом». Сериал пр-ва США. **17.40.** Киносеанс. **18.05.** Большая игра. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.30.** Телетурнир. **20.00.** Школа лгунов. **20.35.** Концерт. **21.05.** Среди богов и героев. **22.00.** Панорама. **22.30.** Слово на воскресенье. **22.40.** Развлекательная программа. **23.10.** «Как завоевывался дикий Запад». Вестерн пр-ва США. **01.25.** Документальный фильм.

17, ВОСКРЕСЕНЬЕ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам сусвету. **8.25.** Слова да чалавека. **8.55.** «Зоркі» на экране. «Асада Венецыі». Маст. фільм. **10.15.** Белыя і чорныя. **10.45.** Вас выклікае Спартландыя. **11.05.** С. Рахманінаў. «Сімфанічныя танцы». **12.55, 15.45.** Мультфільм. **13.25.** Адраджэнне. **13.55.** Для дзяцей. «Літарынка». **14.35.** «Хай дапаможа нам музыка». Гродзенская капэла прадстаўляе. Перадача 3-я. **15.00.** Таямніца. **15.30.** Слова. **16.25.** «Залатое цяля». Маст. фільм. **19.15.** Пакуль жыве надзея... **20.00.** Панарама. **20.40.** Калыханка. **21.05.** Маст. фільм «Маскі» (Францыя). **22.40.** Каскад. **22.55.** Відзьма-нявідзьма. **23.55.** Валейбол. Кубак ЕКФ. Мужчын. СКВ (Мінск) — Каманда Доўгаўпілса. **00.35.** Хакей. Чэмпіянат. МХЛ.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.00, 17.00, 21.00, 23.00. Новости. **6.20.** Утренняя гимнастика. **6.30.** Авто-шоу. **7.00.** Час силы духа. **8.00.** Центр. **8.30.** С утра пораньше. **9.00.** Пока все дома. **9.30.** Спортлото. **9.45.** Утренняя звезда. **10.35.** Полигон. **11.05.** Марафон-15. **11. 45.** Под знаком Пи. **12.30.** Я — женщина. **13.00.** Французская кухня для вас. **13.10.** Премьера документального фильма «Подводная одиссея команды Кусто». **14.00.** Новости (с сурдопереводом). **14.20.** В эфире — телерадиокомпания «Мир». **15.00.** Клуб путешественников. **15.50.** Живое дерево ремесел. **15.55.** Премьера мультфильма. «Каспер и его друзья». **16.50.** Панорама. **17.30.** Телелоция. **18.00.** Аншлаг. Аншлаг. **19.30.** Впервые на экране. «Любовь немолодого человека». **21.45.** Спортивный уик-энд. **22.00.** Вокзал мечты.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Доброе утро! **8.25.** Метрополис. **8.55.** Студия «Рост». **9.25.** Программа «Ключ». **9.55.** Атыбаты... **10.25.** Кипрас Мажейка. **10.55.** РТВ — избранное: «Снег — судьба моя». Документальный фильм. 4-я серия. **11.55.** Музыка крупным планом. **12.40.** Шесть соток. **13.20.** Не вырубить... **13.35.** «Слезы капали». Худ. фильм. **15.05.** Российская энциклопедия. **15.35.** В мире животных. **16.35.** Коробка передач. **16.50.** Волшебный мир Диснея. **17.45.** Срочно требуются стихи...**18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Премьера телеэкрана. «Чокнутые». **21.10.** У Ксюши. **21.40.** Америка Владимира Познера. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель. **22.40.** Чемпионат мира по мотогонкам.

ПОЛЬША-I

8.00. Сельское хозяйство в мире. **8.35.** Неделя. **9.30.** Программа о сельском хозяйстве. **9.55.** Программа дня. **10.00.** Телеутро. **10.25.** Программа для детей. **10.35.** Телеутро. **11.10.** Приключения в зоопарке. **12.00.** Документальный сериал. **12.55.** Телетеатр пожеланий. **13.30.** Телетеатр для молодежи. **14.10.** С камерой среди зверей. **14.30.** В старом кино. Золотые годы английской комедии. **16.00.** Осеннее MTV. **16.30.** Сто вопросов. **17.00.** Путешествия. **17.40.** Антенна. **17.50.** Телеэкспресс. **18.30.** «Династия». Серия 211. **19.25.** Семь дней — мир. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** «Акт воли». Сериал пр-ва Англии. **22.10.** Спортивное воскресенье. **23.00.** Кабаре Ольги Липиньской. **23.45.** Вечер песни Ф. Шопена. **00.10.** Репортаж. **00.30.** «Доктор Петиот». Фильм пр-ва Франции. **02.05.** Концерт.

ПОЛЬША-II

8.30. Обзор событий недели. (Для глухих). **9.00.** Мультфильм. **9.25.** Фильм для глухих. **10.20.** Слово на воскресенье. (Для глухих). **10.25.** Приветствие. **10.30.** Местная программа. **11.30.** Развлекательная программа. **12.00.** Час с Ганной Берберой. **13.00.** «Сандокан». Фильм пр-ва Италии. **14.25.** Песни с солнечной улицы. **15.00.** Спортивная студия. **15.50.** Тележурнал. **16.15.** Музыкальный фильм. **17.00.** Панорама. **17.10.** Программа дня. **17.15.** «Дети, заботы и мы». Комедийный сериал пр-ва США. **17.40.** Программа о животных. **18.15.** События недели. **18.45.** Студия второй программы. **18.50.** Культурно-публицистический журнал. **19.25.** Телетурнир. **20.00.** Развлекательная программа. **20.25.** Французский артист родом из Люблина. **21.00.** Мультсериал. **21.10.** Публицистическая программа. **22.00.** Панорама. **22.30.** Бенефис А. Авдеева. **23.20.** «На краю». Сериал пр-ва США. **00.30.** Варшавский кинофестиваль. **01.00.** Панорама. **01.05.** Концерт.

Lekcja języka polskiego

pani mgr Matyldy Świgoń

Temat: Zastosowanie przyimków pojedynczych "od, dla, do" w zdaniu.

(употребление предлогов в предложении)

Nowe wyrazy (новые слова):

lekcja - урок
wyraz - слово
przyimek - предлог
dokąd - куда
książka - книга
długopis - авторучка
szklanka - стакан
skąd - откуда
dostała - получила
mówię - говорю
mam - у меня есть
do kogo - к кому

Aby zachować poprawność językową należy pamiętać, że każdy wyraz pełni określoną funkcję w naszej wypowiedzi.

Чтобы сохранить чистоту языка следует помнить, что каждое выражение выполняет определенную функцию в нашем высказывании.

Przyimka"dla" używamy wówczas, gdy mamy daną rzecz przeznaczoną dla kogoś lub czegoś, a przyimkiem "do" zaznaczamy odległość lub czas, przeznaczenie czy funkcję. Przyimka "od" używamy w podobnych wyrażeniach oznaczających ubywanie.

Приимка для ужывамы вувчас, гды мамы дано жеч пшезначоно для когось люб чегось, а пшиимек до зазначамы одлеглосць люб час, пшезначеня чы функции. Пшиимка од ужывамы в подобных выраженях, означаенцых убыване.

np.

dla Janka do wody od Zosi
dla cioci do domu od pasty
dla ciebie do telefonu od biurka

Mówimy: (говорим)

Lekcja przeznaczona jest dla czytelników. Mam dla pani książkę. Idę do domu. Podejdź do telefonu. Szklanka do wody. Kupie długopis dla Janka. Mówię do pana. Od pierwszego do dziesiątego. Dostałem od Jurka gazetę. Kilka kroków od domu.

Ćwiczenia

Uzupełnij brakujące zwroty:

Jest telefon (do kogo?)..............
Jesteś proszony (dokąd?)............
Mówię (do kogo?).......................
Kupiłam (dla kogo?)...................
Napisałam list (do kogo?)..........
Autobus jedzie (dokąd?).............
Mam sniadanie (dla kogo?).........

SAVOIR VIVRE

Prawdziwa dyskrecja, właściwa ludziom o głębszej kulturze duszy, nie czeka na zaklęcia: błagam cię,tylko nie powtórz nikomu!

Czasem ktoś da to słowo i milczy, czasem naskłada plotkami tyle tych "słów", że zapomina komu co powiedział.

Z prawdziwą dyskrecją, wynikającą z delikatności uczuć i względów wobec ludzi, nic podobnego się nie zdarzy. Nie trzeba żadnych zaklęć i przyrzeczeń, żeby człowiek milczał, gdy idzie o oszczędzenie komuś przykrości lub powikłań. Człowiek o uczciwym nastawieniu do bliźnich sam dobrze czuje czego nie trzeba powtarzać i opowiadać, czego nie widzieć, czym się nie zajmować.

Nie tylko nie podpatruje, nie wypytuje, nie interesuje się cudzym życiem w sensie plotkarskim, ale udaje, że nie wiedział lub nie słyszał, gdy go los zetknie z cudzymi tajemnicami. Niestety takich ludzi jest coraz mniej i nie oni nadają ton w towarzystwie. Bo jak może nadawać ton ktoś, kto milczy?

Astrolog przepowiada...

Druga dekada Wagi

3-13 października

Urodzeni w tej dekadzie są na ogół ludźmi ambitnymi, systematycznymi i skrupulatnymi. Obdarzeni są również lotnym umysłem i twórczą inwencją. W swoich pasjach są realistami i pamiętają o zabezpieczeniu materialnym. Osoby z tego okresu są bardzo towarzyskie i pożądane w kręgach znajomych. Chętnie służą swoją radą i pomocą, w tym również materialną.

Można powiedzieć, że życie jest dla nich dość łaskawe. Stosunkowo szybciej od innych osiągają satysfakcjonującą ich pozycję społeczną i względny dobrobyt. Są przy tym oszczędni, ale kiedy trzeba lub w chwili słabości mają gest i wówczas nie żałują sobie niczego. Również i na co dzień nie stronią zbytnio od przyjemności życiowych, dobrej kuchni, wygód, jednak to nie przesłania im treści życia. Jeżeli zajdzie potrzeba, bez specjalnego żalu magą się bez tego wszystkiego obyć.

Do otoczenia są nastawieni życzliwie, a jeżeli kogoś darzą sympatią wówczas ma on w Wadze silne oparcie na dobre i złe. Wagi potrafią być również miłe dla osób, których nie darzą sympatią, ale ze względu na korzyści życiowe lub względy praktyczne potrafią stworzyć pozory miłe dla oka.

Unikają przemęczenia się, zdając sobie sprawę, że organizm ich nie jest niewyczerpaną kopalnią siły.

DLA DZIECI

Co kotek miał?

Mały Jasio kotka
przy kominku spotkał.
Ukłonił się kapeluszem,
- Porozmawiać z kotkiem muszę:
- Miał kotek siostrę?
- Miau!
- Miał kotek pazurki ostre?
- Miau!
- Miał kotek mamę i tatę?
-- Miau!
- Miał kotek na grzbiecie łatę?
- Miau!
I tak sobie przez godzinkę
rozmawiali przed kominkiem!

Krzyżówka:

Wpisz do kratek wyrazy z ramki o znaczeniu:

1. Praca
2. Bukiet
3. Szybkość
4. Książka
5. Ziemia
6. Zamieszanie
7. Ład
8. Porażka

Klęska, wiązanka, ląd, podręcznik, prędkość, porządek, zajęcie, zamęt

Odczytaj wyraz z pogrubionych kratek

Kuchnia Polska

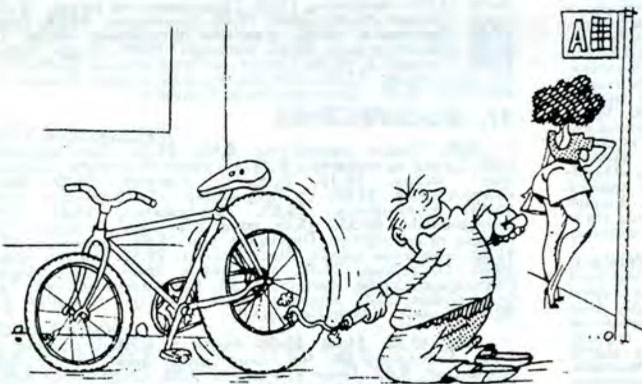
Sałatka z fasoli

Potrzebne składniki
5 dag białej suszonej fasoli "Jaś"
5 dag zielonej fasoli suszonej
5 dag czerwonej fasoli suszonej
10 dag fasolki szparagowej (może być mrożona)
2 ząbki czosnku
1 cebula
2 jaja ugotowane na twardo
zielona pietruszka, sos vinaigrette

Fasolę namoczyć poprzedniego dnia. Odcedzić. Zalać dużą ilością wody i gotować każdą w osobnym rondlu około 1 godz. Odcedzić, ostudzić. Fasolkę szparagową oczyścić z włókien, wrzucić do wrzącej osolonej wody i gotować 15 minut. Odcedzić, ostudzić.

Jaja pokrajać w grubą kostkę. Cebulę i zieloną pietruszkę drobno posiekać. Czosnek obrać i rozetrzeć. Sos vinaigrette wymieszać z cebulą, czosnkiem, pietruszką i jajami.

Fasolę i fasolkę szparagową przełożyć do salaterki. Wymieszać z sosem. Przygotowanie sosu vinaigrette polega na dokładnym wymieszaniu łyżką w małej salaterce octu winnego lub soku z cytryny (1 łyżka), szczypty soli i pieprzu oraz musztardy (1/2 łyżeczki). Do gęstej już masy należy następnie powoli dolewać olej, nie przerywając mieszania (3 łyżki).

PORA UWODZENIA

Sztuka uwodzenia, rozwijana z powodzeniem przez kobiety od najdawniejszych czasów, aż po dziś dzień, jest nierozerwalnie związana z umiejętnością eksponowania własnego ciała. Tej sztuki wiele kobiet uczy się bardzo długo, zanim uda się im stworzyć własny styl ubierania się, który sprawia że mimo przeciętnej urody potrafią one być atrakcyjne. Wbrew wyobrażeniom wielu osób, wiedzą one doskonale że najsilniejszych impulsów rozpalających namiętność dostarcza nie do końca obnażone ciało, lecz ze smakiem ukazane jego fragmenty. Nie zapominajmy o tym ucząc się sztuki uwodzenia. Uwodzenie to jednak tylko środek jaki ma nas doprowadzić do przeżycia wakacyjnej miłości. Zmiana miejsca i zwyklego codziennego trybu życia, kontakty z innymi ludźmi - wszystko to działa na nas pobudzająco. U wielu osób pojawia się potrzeba przeżycia czegoś oszalamiającego, niepowtarzalnego, czegoś co pozwoli nam przetrwać deszczowe jesienne wieczory. Ludzie, którzy w codziennych warunkach minęliby się obojętnie, w scenerii wakacyjnej zbliżają się do siebie. Składają sobie obietnice i przysięgi, które gasną wraz z zachodzącym wakacyjnym słońcem. Związki te oparte są na zauroczeniu. A zauroczenie trzebapodsycać jak ogień w kominku. Dlatego też większość tych związków nie przetrzymuje próby odległości. Zdarza się że wspaniale przeżyte dni wakacyjne pozostawiają więc potem smutek, żal rozczarowanie.

Zawiedzione uczucia bolą. Trzeba jednak się z nich wyleczyć, tak jak z kataru czy migreny. Najlepszym lekarstwem jest czas który goi największe rozczarowania i miłosne zawody. Warto sobie uświadomić, że nietrwałość jest urodą wakacyjnych uczuć. Wszystkim rozczarowanym, którzy nie potrafią się pogodzić z rozstaniem zalecamy terapię. Kup najpiękniejszą różę - koniecznie czerwoną. Postaw ją w dzbanku bez wody. I każdego dnia wmawiaj sobie że tak jak więdną płatki tej róży, tak w tobie gaśnie żal za odchodzącym latem. Pamiętajcie, że musicie się z tym pogodzić.

"Głos znad Niemna"
Wydawca: Związek Polaków na Białorusi

Redaktor naczelny
L. Michajlik

Adres redakcji:
230005 Grodno
ul. Dzierżyńskiego 32
tel. 44-94-57

Druk: Zakłady Graficzne Grodno, ul. Poligrafistów 4
Zamówienie nr... 4297
Nakład **9000** egz.

Tygodnik;
indeks 63863 Nr rej. 8
Cena: 25 rb.
Objętość pisma - 2 drukowane arkusze

Cena prenumeraty:
IV kw. 120 rb.
I kw. 1994r. 630 rb.